

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 25.

Fredagen den 21 juni 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren</p>
---	---	--	---	--

Emilie Lundberg.

Stor kan visserligen ingalunda den literära kvarlåtenskapen efter den nyligen ofömodadt borttryckta författarinnan, hvars bild Idun i dag bringar, sägas vara. Den utgöres ju i tryck knappast af mer än en teaterpjes samt dessutom af några uppförda pjäser förutom ett och annat, som ännu ej hunnit utgifvas eller uppföras. Men alstren af hennes penna äro likväl tillräckligt många och kännetecknande för att berättiga påståendet, att hos henne förefans en ganska rik literär begåfning, som, med omsorg och allvar ansad, tuktad och utvecklad, skolad, om hon fått lefva, kunnat bereda henne en ganska beaktansvärd plats inom vår qvinliga författareverld. Hvad som hos henne i synnerhet hade varit värdt att tillvaratagas och vidare utvecklas var det satiriska drag, som alldeles oförtydligt framträdde hos henne, och som jemte en realistisk blick och en förmåga af pointerad dialog var hennes författarskaps styrka. Hitills hade hon emellertid icke i den grad, som önskligt varit, röjt det allvar i sträfvanden och den uthållighet och koncentration i arbete, hvarför utan det verkliga författarskapets endast af ett fåtal uppnådda rang-

klass ej öppnar sig. Det fans dock vissa tecken, som gjorde sannolikt, att hon stode i begrepp att flitigare och mera helt egna sig åt sin literära verksamhet, och testamentet från hennes nyligen affidne fosterfader hade ock satt henne i tillfälle att all-

deles ostörd af näringsbryderier följa denna böjelse.

Hennes lif var af ganska skiftande beskaffenhet och bär i mycket prägeln af den excentricitet, som tycktes vara ett af grunddragen i hennes karaktär, och som jemte bristande ihärdighet i hög grad hindrade henne att utveckla sig till något helt både som författare och personlighet. Född i Stockholm 1858 begaf hon sig, drifven af en romantisk nyck, vid sexton—sjuått års ålder från sina fosterföräldrars hem utrikes, for ned till Italien, inhemtade, understödd af sitt goda språkhufvud, fort landets språk och skref på det samma en pjes, »Amore ed onore» (Kärlek och heder), utverkade dess uppförande på en teater i Milano samt utförde sjelf hufvudrollen deri. Ett och annat bref till Ny illustrerad tidning utgör för öfrigt det literära minnet från denna italienska resa. Vistelsen i Italien efterföljdes af ett uppehåll i Paris, men efter några års frånvaro återkom hon slutligen hem. Skref derpå ett historiskt skådespel, »Frihetsvännerna», tillagnadt den nuvarande konungen och med ämne från Anjalaförbundet. Det var dock af föga betydenhet

och tyckes särskildt icke utmärka sig för samma verklighetstrogna replikbehandling som i hennes senare stycken.

Så följde en icke vidare gynsam debut på Dramatiska teatern i »För nervösa fruar», någon tids vistelse i samma teaters elevskola och slutligen engagemang, utan att hon dock derunder lyckades röja någon egentlig begåfning för den sidan af scenisk verksamhet. De förnyade försöken att skriva för scenen slog deremot vida bättre ut, ehuru det mötte hinder och dröjsmål, innan hon slutligen kunde få sin följande teaterpjäs, komedien »Väninnor», uppförd. Detta stycke egde åtskilliga svagheter i anläggning och karaktärsteckning, men var lofvande genom sin pikanta och uddiga dialog, en egenskap som framträdde ännu mer i det roliga enaktsstycket »Förlåt mig», uppförd på Dramatiska teatern, och äfven i det i höstas på Svenska teatern gifna två-aktsstycket »Mostrar». I åtskilligt visade sig i denna sistnämnda pjäs författarinnans förmåga af skarpa observationer och karaktäristiska verklighets- skildringar, men den saknade ty värr en fast hållning, och icke alltid hade den goda smaken fått råda. Hennes förnämsta arbete torde romanen »Ur tvänne verldar» vara. Dess ämne är, huru som en talangfull och observerad ung dam, som tillhört teatern, förälskar sig i en ångbåtskapten af bondslägt, med hvilken hon gjort bekantskap under en sommarvistelse i den stockholmska skärgården, och gifter sig med honom samt bosätter sig långt ute i skärgården. Olikheten i intressen, vanor och uppfostran gör äktenskapet till slut olyckligt; hon låter en af mannens litet mera polerade kamrater enlevera sig, gör ett misslyckadt försök att återgå till teatern och slutar med att omtala, huru hon, utan att vara kär, gifter sig med den ifrågavarande personen. Behandlingen är på sina ställen onekligen något excentrisk liksom sjelfva ämnet, och skildringen slår under stundom öfver i karrikatur och éspriten i jargon, men flere delar af boken äro af värde och låta ännu läsa sig med icke ringa nöje; det är i synnerhet de satiriska skildringarna från hufvudstadens teaterverld och sommarnöjena i skärgården, der hon visar sig både ega skarp iakttagelseförmåga och en liflig och pointerad stil.

Som enskild person egde fröken Lundberg flere sympatiska sidor. Hon var snäll, vänfast och tjenstvillig samt utrustad med ett visst ordningssinne och praktisk arrangeringsförmåga.

Erik Thyselius.

Ett underbart land.

Fragment ur en otryckt reseskildring, skänkt åt

Ave.

II.

Jag gick en dag, jag gick två, jag gick en vecka och väntade på, att skolorna skulle hålla årsexamen, ty den vanliga tiden för dessa var inne, och jag ville då begagna mig af tillfället att döma öfver barnens och ungdomens kunskaper, liksom det alltid sker hemma i Sverige. Men ingenstädes, vare sig i staden eller på landet, såg jag barn belastade med denna aktningvärda bokstapel, som erbjuder en osviklig borgen för ett beundransvärdt undervisningssystem. Och hvad som gjorde mig ännu mera miss-tänksam mot detta folks bildning var, att

jag ingenstädes, vare sig ute eller inne, hörde detta oefterhärmligt entoniga sorl, som endast kan åstadkommas af barn, hvilka få utanlexor till andlig vägkost för lifvet.

Jag blef ytterligare viss på min sak, att man här ej hade något begrepp om de stora kulturländernas — vårt eget inbegripet — konstmässiga skolsystem, ty ingenstädes kunde jag påträffa någon byggnad, ur hvilken ofantliga barnskaror utvältra med larret af en ström, som brutit sina dammar; här tycktes barnen ännu anses som föräldrarnes tillhörighet, och det såg ut, som om dessa iklädt sig ansvaret för deras uppfostran.

Hvar jag än tittade in i hemmen, i trädgårdar, på fält, i verkstäder, öfver allt ett eller flere barn, än lekande, än arbetande med hand eller tanke — ja, jag tror — himlen förlåte mig, att de arbetade med båda på samma gång, och icke ens när de läste kunde dessa ungar låta bli att tänka, utan ville ha besked, om det de inte förstodo.

Sannerligen om jag skulle velat vara lärare för barn, som ej nöjde sig ordentligt med att ge ifrån sig lexan efter bok och bokstaf.

Stundom slog jag mig nämligen ned, der jag såg någon grupp vara företrädesvis selsatt med ordentligt skolarbete, om man nämligen kan kalla det ordentligt, att någon äldre eller medelålders man eller qvinna talade och barnen framstälde frågor aldeles som i samtal emellan äldre bildade personer, der ingen afbryter en äldre talande, emedan man vet, att han har förstånd att göra uppehåll, så att yngre få göra frågor. Och sannerligen hörde jag ej sjelf, hur här talades om religion, som om läraren sjelf verkligen trodde på det han eller hon lärde! Ännu mera förvånad blef jag, när jag hörde, hur äldre personers vunna lifserfarenheter meddelades åt barnen, liksom till stöd för deras andliga utveckling.

Äfven historia berättades — men huru? Det tycktes mest läggas an vid, att ungdomen fick syn på förhållandet emellan orsak och verkan, så väl i verldshändelsernas gång som i samhälle och hem. Skulle jag likna denna metod (fast jag knapt kan kalla det metod, som söker lämpa undervisningen efter lifvet och ej tvärt om) vid något, så skulle det vara en spegel, der äldre tiders lif och händelser framställas till beskådande och jmförelse med nutiden och med den lilla historien i hvarje människosjäl.

Det är sanning, att jag kände mig riktigt förlägen vid dessa knubbiga och fast bygda barns sätt att tänka och jmföra. Så blek, förläst och öfveransträngd som jag sjeif var, då jag tagit mina examina, så hade jag ändå aldrig hittat sådana tankar, som lågo i dessa solbrynta barns frågor.

En dag, då jag såg en kraftig, munter gubbe (den jag ofta sett fungera som undervisare för ett halftjog barn, hvilka samlade sig kring honom) sitta och se på, medan några större gossar och flickor mätte yttnehållet af en liten nyodling, hvilken de skulle anlägga till trädgård, beslöt jag att göra honom några frågor samt framställa mina anmärkningar mot deras, som mig tycktes, osystematiska folkundervisning*. De voro dock alla nu så upptagna af geometri på sjelfva jordstycket, att jag förleddes att äfven en stund fästa min uppmärksamhet vid detta rent praktiska arbete och nästan glömde, hvad

* Jag har behållit författarens stil, emedan jag ej ansåg mig ha rätt att ändra något i hans manuskrift. Ave.

det var jag nyss velat kritisera. Först när jag såg en femtonårig flicka — fröken var hon — gripa en jernspade, mindes jag det jag ämnat anmärka, att för unga damer var det vackrare och behagfullare att gymnastisera än arbeta. Nu kom jag fram dermed och tillfogade den upplysningen, att i mitt hemland hade gymnastiken för länge sedan aflöst allt kroppsarbete för tusentals någorlunda bergade föräldrars barn.

Ungdomen såg upp från sitt arbete med oförstald förvåning, och äfven den gamle såg häpen ut, då jag nu tog ordet och skildrade några af våra lysande förhållanden inom uppfostringsväsendets område.

Men då jag tystnade för att torka svetten ur mitt ansigte, sade en liten parfvel: »Morfar, är den unge herrn verkligen ett hundra femtio år gammal, då han lefvat i den tiden, då folk gjorde illa med barn?»

»Illa?» upprepade jag harmsen.

»Barnets ord kräfva en förklaring,» svarade den gamle, »och då ungdomen här är färdig med det utsatta dagsarbetet, kunna vi ju, om ni behagar, slå oss ner och taga en återblick på vårt undervisningsväsen. Man lär äfven genom att se till baka på sina missgrepp och förringar.»

Sedan ungdomen tvättat mullen af händerna, kom hela den lilla flocken, ren och prydlig, ut till oss i en löfsal, och den gamle tog ordet:

»Det är, som den lille här nyss sade, hundra femtio år, sedan vi började se, att vi »gjorde illa vid barnen», som han ju uttryckte sig. Genom en felaktig tankegång hade vi nämligen kommit till den lika felaktiga slutsats, att blotta vetandet kunde råda bot på mensklighetens elände, på fattigdom så väl som på synd och last, emedan allt detta, så trodde man, endast och allenast hade sin rot i bristande kunskaper hos ett folk. Ur denna grundåskådning, som ej tog människans dåliga lidelser, hennes frestelser och lifvets mångskiftande händelser i betraktande, utvecklade sig snart en öfvertro på vetandet, på den bokliga minneskunskapen — en öfvertro, som rent qvafde all menskelig upplysning, emedan de två blifvit förblandade med hvar andra och den senare blifvit uppslukad af boklärdomen.

Nu gälde det att göra barnen delaktiga af denna kunskap; men då lifvet blott till en viss grad låter tvinga och våldföra sig, blefvo två ting nödvändiga, om systemet skulle tillämpas: de fattiga barnen måste för det första, innan de blefvo så gamla, att man af dem kunde kräfva arbete, läsa in all den kunskap, som skulle blifva deras skydd och hjälp under hela lifvet, och för det andra måste man hos det unga släktet väcka och underblåsa någon lidelse, någon böjelse, som skulle förmå dem att våldföra deras egen natur. Och så togs fåfången, äresjukan och den dermed följande sjelfvissheten till hjälp för att göra barn till boklärd.

Ja, min herre,» sade den gamle vänd till mig, »ni ser bestört och harmsen ut, men jag ber er besinna, att det nu är öfver två hundra år, sedan vi stodo på höjden af denna grymma villfarelse, och att vi nu, med Guds hjälp, kunna se till baka på denna tid, såsom man ser till baka på en lyckligt öfvervunnen sjukdom, innerligt tacksam, för det man åter blifvit frisk och sund. Men jag vill fortsätta skildringen.

När barnen skulle magasinera in religion, naturkunskap, vårt folks historia, kunskapen i vårt språk, för att ej tala om färdighet i

att läsa, skriva, räkna och teckna, så att de kunde vara färdiga med allt senast vid fjorton års ålder, blef det nödvändigt att inöfva en särskild klass människor, som efter ett bestämdt system trättade allt detta i vissa, noga afmätta portioner in i barnens minnen. Dessa personer undergingo först en egendomlig behandling, särskildt lämpad till att vänja dem af med allt själfständigt tänkande, så att de, utan att spilla tid på tings utredning och förklaring, skulle slå in de bestämda kurserna.

Ja, min herre, jag sade verkligen *slå in*, ty visserligen hittade man på att formulera själfviskheten och äresjukan i satsen: *kunskap är makt*, samt hetsade dermed en hel mängd barn genom något, som kallades klasser; men icke alla barn föredraga känslan af tillfredsställd fåfänga och högmod framför lekar och praktiska arbeten.»

Ljusa aftonskyar.

Ljusa aftonskyar, sägen, hvar i gån?

*Långsamt bort I sväfen,
medan sakta säfven
vagnar sländan på de gyllne strån.*

*O, när qvällen skymmer, natten faller på,
ofvan jord I brinnen
liksom skära minnen —
ljusa aftonskyar, o, hvi flyn i då?*

*Fins der långt i fjärran något bättre land,
dit I stilla dragen?
Aftonskyar, tagen
mig på tysta vingar bort i qvällsolsbrand!*

Daniel Fallström.

Idun bör ej saknas i något hem; den vill för alla vara en god tomte, en tillförlitlig rådgifvare.

Princip och erotik.

Han talade med mild, lugn röst, som tydde på en i ämnet tillkämpad öfvertygelse, oåtkomlig för vidare skiftningar. En viss välvillig öfverlägsenhet i tonen stämde öfverens med hans manliga utseende — gestalten lång och värdigt uppbyren, blicken klar och vinnande.

Men hans sjäfsäkerhet tycktes snarare förtryta än verka öfvertygande på hans unga motståndarinna. Än brusade hon upp vid hans påståenden, än anföll hon dem med skämt och ironi, alltid med varm känsla, af att hon hade rätt. Hennes lifliga ögon talade om entusiasmen och intelligens, och ett beslutamt drag kring munnen gaf karaktär åt hennes väl formade drag.

Båda voro synbarligen intresserade af att utbyta tankar med hvar andra, och allt efter som samtalet fortskred, antog det en allvarligare prägel.

»Ni har en sådan förmåga, lektor Hallin,»

utbrast den unga flickan, »att föra folk bakom ljust med skenbara sanningar. Men låt oss en gång gå till grunden för våra åsigt! Hvarför påstår ni, att männen böra hindra qvinnan från allt deltagande i lagstiftningen? Är det icke en orättvisa?»

»På sätt och vis, fröken Signe. Men glöm inte, att mensklige rättigheter måste utdelas inom samhället med en viss urskilning, så som pröfvad erfarenhet funnit vara lämpligast. En stor del qvinnor nu för tiden inse icke, att de för det allmänna bästas skull böra uppgifva detta anspråk på absolut likställighet med mannen. Jag säger ej...»

»Den högsta rätt bör alltid eftersträvas och ej afprutas med hänsyn till mindre viktiga fördelar», afbröt Signe.

»Jag menar ej», fortsatte lektorn, »att det är förmätet af qvinnan att begära full likställighet med mannen, men jag tror, att samhällets behof bäst tillgodoses, om hon framdeles liksom hittills begränsar sin verksamhet inom vissa områden. Antag att den socialpolitiska tummelplatsen stode öppen för qvinnan, då skulle i synnerhet de begäfvade af hennes kön lockas af äregirighet att få verka offentligt såsom reformerande förmågor och hem, barn och man nödvändigt försummas.»

»För det första tror jag ej», genmålde Signe, »att det alltid är äregirighet, som drifver till verksamhet för det rätta, och för det andra vill jag fråga: har det uttrycket »i frihet och under ansvar» ingenting att betyda för lektor Hallin, då det gäller qvinnans rätt att sköta sina pligter som mor och maka? Måste man stänga in qvinnan i hemmet, för att hon ej skall glömma bort det?»

»Ja, jag tror det,» svarade lektorn. »Frestelsen är så stor, att till och med de bästa qvinnor skulle falla därför. Männen göra sålunda både samhället och qvinnan en tjänst genom att helt enkelt hindra henne från tillfället att svika sina pligter. Detta låter strängt, men jag grundar denna åsigt på en annan djup öfvertygelse: att qvinnans lycka ligger just i detta beroende af mannen. Att bådas lycka är så innerligt förenad med hennes hela öfverlåtande åt hans omsorg, att den fulla harmonien dem emellan aldrig skulle uppnås, om detta inbördes förhållande ändrades.» — Hans blick hade blifvit varmare och sökte frågande hennes.

Signe kände, att hon svagt rodnade. Sedan länge visste hon, att han höll henne mycket kär. Men nu ville hon ej ge vika för några känslor.

»Ert rasonnemang, herr lektor, är lika upprörande för min rättskänsla som föga öfvertygande. Ni kan ej bevisa ett enda af edra påståenden. Ni vill stäffa millioner qvinnors längtan efter oberoende, därför att ni tror, att deras sanna lycka fordrar, att de äro beroende. Ni försvarar halfva mensklighetens underkastelse under orimliga lagar, därför att våra fördomsfulla, outvecklade samhällen annars skulle råka ur jemvigt. Jag tror, att samhället aldrig går framåt i fullkomning, så länge qvinnans rättigheter undertryckas. Det skulle vara en ovärderlig vinst att få henne med som arbetande medlem på alla områden.»

»Fröken Signe, ni glömmen en viktig faktor i edra beräkningar: att vi människor här på jorden äro fulla af fel, liksom alla förhållanden, hvari vi lefva, delvis äro skefva. Den ideala friheten kan ej här realiseras. Friheten måste blifva inskränkt af lagar, för att vårt lif skall blifva oss själfva till gagn och andra icke till skada. Äfven qvinnorna måste underkast sig de bud, som gudomlig vishet

och menskligt förstånd utfärdat. Gillar ej fröken Signe bibeln som auktoritet?»

»Jo, bibeln är för mig den högsta auktoritet, men — märk väl — bibelns ande. Hvarför lösslita en och annan mening och ensidigt använda den såsom försvar för orättvisa och fördom? Det är på detta sätt, som så många förvända begrepp och till och med brott åberopa bibeln som stöd. Jag ser ej i bibeln en all utveckling hämmande lagkodex, utan en till sann frihet inspirerande och understödande kraft.»

»Hvarför skall ni», frågade lektorn vänligt, »i sjudande ungdomsmod söka slita alla bojor? Tro mig, man kan vara en själfständig personlighet, trots det man underkastar sig andras förordningar. För öfrigt hafva vi ett tydligt ord i den heliga skrift, för hvilket qvinnan i alla tider medvetet eller omedvetet måst böja sig: mannen är qvinnans hufvud.»

»Menar ni dermed, att det alltid skall så förblifva, tror jag ni missuppfattar aposteln Paulus. Säkert tager han i det sammanhang dessa ord stå blott ett exempel från sin samtid för att bestyrka det föregående yttrandet. Han konstaterar det faktum, som alla människor då för tiden kunde iakttaga, att mannen var qvinnans hufvud. Qvinnan var ju omyndig som ett barn, fick ej representera sig själf. Men Paulus säger ej: mannen skall alltid vara qvinnans hufvud. Han förordnar ingenting för kommande tider i detta fall. För öfrigt är det ej antagligt, att Paulus i verldsliga frågor velat uppträda som myndighet för all framtid. Säger han ej själf flerstädes, att han »talar af sig själf».

»Er uppfattning öfverensstämmer ej med kristna bibeltolkares i allmänhet, men den är allt för införlifvad med hela ert sjäflif för att kunna rubbas. Men, fröken Signe — käraste Signe — nu låg der en innerlig hänfvenhet i lektorns röst, och han lutade sig fram emot henne, »skulle ni ej kunna skjuta dessa idéer om qvinnans frigörelse åt sidan, låta något annat bli hufvudsaken i ert lif, älska och lefva för en, som håller oändligt mycket af er. Låt min frihet blifva er, mitt lefnadsverk blifva ert.» Han fattade hennes hand, och hon lät det ske. »Kan en stor kärlek ej göra ert lif rikt, komma er att glömma hvad som fattas i rättigheter för att dess mer känna lyckan. Kan jag ej — — — vågar jag ej hoppas på den ljufva sällhet — — —.»

De sista orden hördes blott som en svag hviskning, som dog bort. Signes hand låg kvar i hans, hennes hjerta slog häftigt, och strupen kändes såsom sammansnörd. Hastigt som tanken genomföro olika stämningar hennes själ. Först ville hon slå armarna om hans hals och hviska, att hon älskade honom, allt annat betydde föga. Sedan såg hon som i en blixthela deras framtida lif — grundstämning, lifsåskådning olika, aldrig full enighet, minst i de frågor, som lågo henne närmast om hjertat.

Hon drog ett djupt andetag och sade med sakta, bruten röst: »jag älskar er, men det kan aldrig, aldrig bli, som ni vill, om inte ni blir en annan eller också jag — men vi förändra oss ej. Jag kan icke uppgifva det, som blifvit mitt lufs varmaste intresse, målet för min sträfvan på jorden. Skulle jag upphöra att verka för qvinnans frigörelse, skulle det bästa inom mig dö; jag skulle äfven under högsta lycka känna förödmjukelse, samvetets förebråelse, för det jag svikit mitt ideal.»

Rösten darrade, och tårar runno utför hennes kinder. »O, att det skall kosta sådana offer att stå fast vid sin öfvertygelse!» Hon drog hastigt sin hand ur hans, reste sig och såg på honom med en blick, på en gång sorgsen och beslutsam. »Farväl och förlåt» sade hon sakt och gick.

Han satt kvar, lugn som förut, men öfver hans drag hade lagt sig ett uttryck af lidande.

»Oh, denna qvinnornas kamp, skall den någonsin föra till frid?» utbrast han bittert.

F. S.

Blad ur en »syflickas» dagbok.

Nutidsbild af »okänd» författare.

Den 3 april. I dag är det jemt ett år sedan jag erhöi anställning på fröken Sophies syateljé, men hvilken årsdag! Hu då! Bara ovet och förgelse. Fröken Sophie gör mig ansvarig för en fläck, som kommit på fröken H:s blå sidenklädning. Jag tog den visserligen med mig hem i går och satt uppe till öfver midnatt för att få den färdig, men jag är säker på att fläcken fans der förut. Jag kommer så väl ihåg, att jag underade, hur den kommit dit. Den kommer för resten aldrig att synas, men det är nog för den förnäma fröken H. att veta, att den finnes der, för att hon skall röra upp himmel och jord. Fröken Sophie säger, att jag måste bära hem klädningen och säga, att jag råkat sätta dit fläcken (hvilket är osanning), och att om fröken H. är mycket ond, måste jag betala en ny våd. Sköna utsigter! Jag har endast 6 kronor i veckan och dertill stackars mamma sjuk. Hvad världen ändå är hård och bitter mot den svage och fattige! Jag är så trött, så trött! Alltid ett ändlöst jägande, alltid hårda ord och förakt.

Den 5 april. Jag har varit med klädningen hos fröken H. Jag kunde inte ljuga, men jag sade, att fröken Sophie trodde fläcken ditkommit genom mitt fel, och att jag inte kunde bevisa min oskuld. Ah, ni skulle ha sett henne nu och hört hennes kalla föraktfulla svar: »Naturligtvis nekar ni! Ingen bättre människa har någonsin trott, att en syflicka skall tala sanning i ett dylikt fall. Men det får jag säga, fortfar fröken Sophie att engagera så slarfvisa och liknöjda arbeterskor som ni, tar jag mitt arbete från henne och skall nog också underrätta mina vänner, om hur man blir behandlad. Fläcken kommer aldrig att synas. Hvad pratar ni förslag. Det är väl nog att den fins der. Säg fröken Sophie, att jag vägrar emotaga klädningen i sitt nuvarande skick. Hon borde väl känna mig tillräckligt för att veta det.»

Jag med, tänkte jag. Hå hå ja, der går, på en gång, mer än en veckas förtjänst. Fröken Sophie måtte väl låta mig få betala litet åt gången, ty annars svälta både mamma och jag ihjäl — och så godt vore kanske det.

När jag gick igenom de eleganta, dyrbart inredda rummen och såg alla dessa kostbara småsaker, hvaraf den minsta värde skulle varit nog att ge mig mat för månader, öfverfölls jag af ett vansinnigt begär att slå omkull den dyrbart lastade ateniennen och kasta bitarne af vaserna i ansigtet på den högfärdiga, stolta qvinnan, jag nyss lemnat. Jag tror det skulle gifvit mig någon lindring.

Om jag blifvit uppförd att föra ett sådant lif ändå, men att tänka sig, att för tre år sen, endast tre år sen, då pappa ännu lefde, hade jag allt hvad jag önskade. Hvarför har människan fått förmågan att minnas? Man blir alltid feg, då man bör vara stark och modig.

Den 6 april. Fröken Sophie gick ovilligt in på att låta mig göra afbetalningar, och ändå har hon mig billigare än någon af de andra flickorna, men till mera nytta, ty jag har ju — tyvärr — fått både bildning och smak, hvilka båda egenskaper hon totalt saknar, ja hon kan icke ens skriva ut en räkning. Kanske någon säger: »hvarför inte lemna en sådan plats». Hur gerna skulle jag inte göra det, men tre års erfarenhet har lärt mig, att ingen annan plats kan erhållas, äfvensom att hvarken jag eller mamma kunna undvara mera föda än vi nu göra, och vi äro ej så moderna, att vi anse kanalen eller kloroform såsom ett slut på sorgerna.

I dag fick jag befallning att gå till fru K. för att prova och göra nödiga ändringar. Fröken Sophie ger mig med afsigt alla de mest obehagliga göro-

mål. Fru K. är en liten, mycket fet, gammal qvinna, på hvilken man inte kan prova bättre än på ett sängbolster, ombundet på midten. Men hon är fäfang, och hennes förfärliga smak uppfinner städse nya förskräckliga moder.

Hennes klädning var af utmärkt vackert grått siden, och satt så väl som någonting kunde göra på en sådan kropp. »Tycker ni inte att färgen är något för allvarsam», sade hon missnöjd. »Jag kunde aldrig tro, att fröken Sophie skulle garnera med grått; jag vill visst inte klä mig gammal förr än min tid kommer». (Hon är så säkert 50 år, som en dag).

»Klädningen är utmärkt vacker», svarade jag. »Jaha, de' ä den visst för en äldre person, men jag skulle ju se ut som ett sånt der svampträd, som öfverallt är betäckt med grå mossor. Tror ni inte, att en sidovåd och väst af ljusröd plysch skulle lysa upp den litet? Rödt klär mig utmärkt!» Jag såg på hennes breda, vulgära, upphettade ansigte. Sannerligen det behöfde lysas upp; mycket förr tvärtom. Jag skakade endast på hufvudet, men hon höll envist fast vid sin åsigt.

»Sätt er der», sade hon, »och träckla på västen och sidovåden. Här har ni ett stycke utmärkt vacker plysch, som jag köpte i går. Ni skall få se, hvilken skilnad det blir.»

Ja, nog såg jag skilnaden; men inte var det till hennes fördel, ty hennes oformliga figur såg om möjligt ännu mera klumpig ut, och ansigtet ännu simplare än förr. Hon var emellertid förtjust: nu passade klädningen utmärkt! Jag arbetade träget i flere timmar, men inte den ringaste förfriskning bjöd hon mig, och jag gick derifrån aldeles uttrötad för att vid hemkomsten mötas af ett riktigt åskväder.

Det var fröken Sophie, som urladdade sig all både positiv och negativ elektricitet.

»Hvad är din mening med att bli borta så länge», skrek hon. »Du vet mer än väl, att du behöfves här hemma, men naturligtvis går du och drifver på gatorna... Hva' säger du? Befalde fru K. dig att stanna? Satte hon ljusröd plysch på den grå sidenklädningen? Är du rent tokig, som gjorde något sådant?»

Här var hon tvungen att hemta andan, hvarför jag passade på att saktmodigt säga: »Hvad skulle jag göra, fröken? Hon befalde mig göra det, och jag kunde ej förolämpa henne genom att neka? Hon är ju en af edra bästa kunder.»

»Du är ett nöt! Du har ej menskligt förstånd», afbröt hon, vildt gestikulerande. »Hvem har sagt, du skulle förolämpa henne. Du kunde ju genom litet smicker fått henne att ändra tanke, men du är ovanligt dum. Nu går hon ut med den der bondgranna klädningen, och alla människor skola skratta och fråga, hvem som gjort den der gamla feta käringen till ett sånt åkerspöke. Följden blir, att ingen kommer hit mera och jag förlorar alla mina kunder. Du kommer aldrig att bli nån'ting här i världen.»

Ja, nog har hon rätt, att jag aldrig blir någonting under ett sådant kommando. Det känner jag, ty jag är aldeles tillintetgjord.

Hur litet tänkte jag i mina välmaktsdagar på de flickor, som kommo att prova mina klädningar. Nog minnes jag, att de sågo bleka och trötta ut, men aldrig anade jag, hvilket lif de måste föra, ty det finnes tyvärr icke endast en fröken Sophie. Jag var dock aldrig ovänlig mot dem, och det är ändå en tröst.

Den 16 april. Jag föll i vanmakt öfver symaskinen i går, och fröken Sophie gaf mig i förskräckelsen ett glas vin; hade hon också gifvit mig litet mat, skulle jag välsignat henne. Jag har nu, till dess min skuld är betald, ej råd att äta annat än potatismos och lingon, och detta är just ingen närande föda. Stackars mamma vet om ingenting; hon skall ju ha sin medicin och en bit köttmat då och då, och så skall hyran betalas jemte litet ved, ty jag kan ej elda upp flere stolar utan att mamma märker det, och då kan ju ingen undra på, om till och med potatismoset ibland torkar in. I går hade jag ej ätit på hela dagen. Det värsta af allt är, att de andra flickorna ana, hur det är, och det sårar min stolthet.

Frida P. sade i dag »kom och ät frukost med mig Maria. Mamma har tagit fel och gifvit mig dubbla ransoner.»

Gud välsigne dig Frida! Jag förstod dig och var för hungrig att neka. Jag tror, att jag åt upp alltsammans ensam — och ändå är jag nu lika hungrig igen.

Den 24 april. Jag har varit för sjuk och trött att kunna skriva på en tid. Jag gör det annars alltid, när jag kan. Det kan ju vara bra att få en påminnelse om mitt nuvarande lif, då bättre tider komma, ty jag kan aldrig tro, att jag kan vara

dömd till en sådan tillvaro som nu för hela mitt lif.

Det har varit en tröttsam dag, mycket tröttsam. Mamma var sämre på morgonen, och jag frågade fröken Sophie, om jag ej finge taga mitt arbete med mig hem, men hon svarade: »jag vågar ej riskera dylikt vidare, du kan få litet lannesöm med dig hem, men, som du vet, betalar jag mindre för sådant arbete, och så måste du nödvändigt först gå till fru F. och prova hennes barns klädningar.»

Fru F. är en pedantisk dam, som jemt anmärker öfver de minsta småsaker. Hon grälade på barnen, för att de ej stodo stilla, och jag måste ändra och ändra, så att det gick rundt i hufvudet på mig.

Hennes fullväxta dotter Bertha såg det nog också, ty jag hörde henne säga: »Mamma, fröken Maria ser så sjuk ut, låt henne sluta nu.»

»Hon har betaldt för sitt arbete», blef det liknöjda, hårda svaret.

Men dottern var bestämd, och med en vänlig blick tog hon arbetet från mig och sade: »Ni är sjuk, fröken Maria. Barnen kunna godt vänta med sina klädningar. Ni måste gå hem.»

Dotterns uppträdande gjorde, att modren ansåg sig ej kunna fortsätta i samma anda som förut, hon sade också något vänligare: »Ja, ni ser verkligen sjuk ut, det är öfveranstängning, jag känner till sådant der. Ni behöfver absolut hvila under en tid, och fullkomligt lugn, men ni kommer väl med klädningarna i morgon.»

»Det behöfver ni visst inte», afbröt dottern, »flickorna ha ingen brådska.»

Gud välsigne, den flickan! Gud välsigne alla dessa hjertan, som ömma för de fattiga och svaga, ty det finnes några, hvilka, fastän uppfödda i i lyx och öfverflöd, likväl genom någon gudomlig ingivelse tyckas fatta och förstå, att en fattig har känslor och behof som andra människor. Mamma sof, när jag kom hem, och jag ville därför ej väcka henne, hon sofver fortfarande lugnt och godt.

Den 25 april. Min älskade moder vaknade aldrig mera. Jag vet inte, när hon dog, det var så tyst och lugnt hela natten. Jag har nu gjort henne den sista tjensten, så långt jag kunnat. Jag har skrivit till morbror W., och han kommer hit i morgon för att ställa om det öfriga. Han är en mycket snäll man — hvarför har jag ej skrivit till honom förr? Nu är det ju för sent.

Det är besynnerligt, men jag känner ingen sorg eller smärta, endast trötthet. Jag skrifer med svårighet, men jag vill, att morbror skall se, hur vi haft det.

Jag är så trött, så trött — det skall bli skönt att få sofva — — — — —

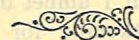
Ett par dagar derefter omtalade tidningarna, hurusom en gammal, obotligt sjuk qvinna jemte sin dotter af en släktning, som kommit för att besöka dem, blifvit funna döda i sitt rum.

Flickan hade dagen förut skött sitt arbete som vanligt, på den syateljern, der hon hade anställning. Läkaren förklarade, att hon dött af hjertslag.

I, som läsen detta, veten, huru stor del hunger och umbäranden hade i hennes sorgliga öde.

Och I, mina sköna, stolta läsarinor, handen på hjertat! Hafven I någon gång lagt sten på dylika bördor?

Percy.

De

af Iduns ärade läsarinor, som ej prenumererat till årets slut, torde ofördröjligen förnya prenumerationen till nu instundande quartalskifte, på det intet afbrott i expeditionen måtte behöfva ega rum. Sent ankommande prenumeranter löpa risk att gå miste om ett eller annat af de första numren i det nya quartalet, all den stund upplagens storlek bestämes efter antalet abonnenter, som tecknat sig vid utgången af näst föregående quartal.

Såsom vi förut haft nöjet meddela visat sig Idun oupphörligt vinna allt vidsträcktare spridning — en omständighet, som oförlåtligt

skall sporra redaktionen till nya ansträngningar. Sålunda hafva vi beslutit att fr. o. m. den 1 instundande juli minst en gång i månaden lemna ett 12-sidigt nummer i stället för ett 8-sidigt. Och äfven i andra hänseenden hoppas vi på bästa sätt kunna tillgodose våra ärade läsarinor.

Till dessa våra ärade läsarinor våga vi emellertid ställa den förhoppningen och rikta den vördsamma uppmaningen, att de på allt sätt skola stödja oss, särskildt genom att hos vänner och bekanta, der Idun ännu ej vunnit inträde, varmt rekommendera den samma. Betänken blott: om hvar och en läsarinna af Idun skaffade en enda ny abonnent — och hvilken qvinna eger ej så mycken öfvertalningsförmåga? — så skulle den tillökning af upplagan, som detta åstadkomme, sätta utgifaren i stånd att ytterligare utvidga tidningen och må hända göra hvarje nummer minst 12-sidigt. En mängd intressanta saker och uppsatser, som nu af brist på utrymme måste uteslutas, skulle då kunna få plats i »damernas egen tidning.»

Vi räkna i detta fall på hvarje läsarinns goda vilja och oemotståndliga öfvertalningsförmåga.

Glömmen ej att i tid förnya prenumerationen — helst till årets slut — I, hvilkas abonnemang utlöper med innevarande månad!

Med utmärkt högaktning

Redaktionen.

Flickskoleläremötet.

De dagliga tidningarna ha samtliga under den senast gångna veckan lemnat utförliga referat från det här i hufvudstaden nyss afhållna flickskoleläremötet, och vi äro alltså såväl härigenom förekomna, som vi ej heller inom vårt trånga utrymme kunnat offra plats för ett detaljeradt refererande af de mångsidiga förhandlingarna. Vi ha emellertid ej velat låta denna tilldragelse gå förbi alldeles opåtaladt i våra spalter, då den ju varit egnad att särskildt intressera alla de svenska qvinnor, hvilka som mödrar eller annars uppfostrare och undervisare stå det uppväxande qvinliga släktet nära.

Mötets förhandlingar hafva hufvudsakligen rört sig om de förslag och framställningar, som flickskolekomitén gjort i sitt bekanta utlåtande, för hvars hufvudsakliga tendens vi förut under året haft anledning i korthet redogöra. Man kan icke just säga, att dessa framställningar i allmänhet vunnit allt för välvilligt mottagande af mötet. I flere punkter hafva de antingen rent af ogillats eller underkastats en ganska närgående granskning.

Framst bland de frågor, som vid mötets olika sammankomster behandlades, ställa vi frågan om samundervisning mellan flickor och gossar, *samskolefrågan*, angående hvilken mötet visserligen icke syntes vara benäget att instämma i det förslag, som af komitén framstälts; dock voro sympatierna för samundervisningen eller åtminstone för anställandet af försök dermed af alla uttalanden att döma ganska allmänna.

Angående *språkundervisningen* har mötet gjort ett positivt uttalande, som man måste tillmäta en stor betydelse. Det beslöt nämligen att uttala sitt gillande af flickskolekomiténs förslag, att den egentliga

flickskolan icke bör på sin läroplan upptaga mer än två främmande språk, af hvilka det ena skulle vara obligatoriskt, det andra valfritt. Det tredje språket borde helt och hållet förläggas till fortsättningsskolan. Om denna reform kunde genomföras, skulle den helt visst visa sig ega ett fördelaktigt inflytande på elevernas språkkunskap.

Rörande *klassantalet* och klassindelningen i våra flickskolor gjorde mötet icke något uttryckligt uttalande. De åsikter, som under diskussionen om denna fråga kommo till uttryck, tycktes dock ganska allmänt gå i riktningen af en sjukklassig skola med fortsättningskurser.

Särdeles skarp var den kritik, som framställdes mot flickskolekomiténs förslag angående omordnandet af *historieundervisningen*. Icke en enda talare uppträdde bestämdt till försvar för komiténs nya system, ehuru det allmänt erkändes, att de nuvarande förhållandena äro otillfredsställande.

Om *snickerislöjdens* införande i flickskolan, en fråga för hvilken Idun haft tillfälle uttala sina varma sympatier, höll rektor Schwartz ett intressant inledningsföredrag. Den långt framskridna tiden tillät emellertid ingen grundlig behandling af denna högst viktiga sak.

Helt visst hafva mötesdeltagarna återvänt hem med en vidgad erfarenhet och goda minnen af det fjerdde allmänna flickskoleläremötet, hvars arbeten vi äro öfvertygade icke skola gå spårlöst förbi.

Och vi önska så mycket mer, att detta må blifva förhållandet, som vi i det hela anse de åsikter, hvilka gjort sig gällande vid mötet, goda och riktiga.

Iduns

Byrå och Expedition

hållas under sommarmånaderna öppna hvarje helg-fri dag kl. 11—2.

Också ett revolutionsminne.

Dräpster och silhuetter från den stora revolutionen.

För Idun skildrade af Adolf Hellander.

Nu, då det stora revolutionsåret 1789, ingången till det epokgörande tidevarvet, firas och menniskor från världens alla kanter strömma till Paris, sjelfva skådeplatsen för det väldiga verldsdramat, kunde det kanske icke vara ur vägen att också kasta en återblick på den revolution i moder, de politiska händelserna medförde.

Man hade så länge närt hat och förakt för hofvets och adelns sirliga och utstuderade elegans. Roccocons ömtåliga dräpster med puder, muscher, röda klackar och frivolt urringade klädningslif voro redan åren före revolutionen ämnen för karrikatyreritarnes spetsiga pennstift, och den tornprydnad mr Leonard komponerade på Marie Antoinettes hufvud, bidrog måhända i sin mån, att detta sköna kungliga hufvud föll under bilan.

Man hade vaknat från de arkadiska lekarne och skämtet, från sonetternas honungsfina smicker, och man lyssnade i stället till Rousseaus och Diderots stoiska läror. Det var prosa på poesien, kallt, friskt vatten i den skummande,

förföriska champagnen, men det var nyttigt och uppfriskande som regn på utbränd mark.

Så kom revolutionen, länge väntad, men dock som ett dunderslag. Tronen ramlade, aristokratien flydde undan en säker och blodig död, och med dem försvunno äfven pudervippan och hela det mod, som regerade l'ancien régime. Äfven då ljöd ett ord: reaktion — men den skulle komma att gå långt till baka. Revolutionens män och qvinnor togo sina mönster och idéer från Roms och Greklands storhetstid, och man kappades att, åtminstone i det yttre, likna dess hjeltar och hjeltinnor. Qvinnorna kammade upp sitt hår à la grecque, och männen friserade sig à la Titus. Korsetten föll bort, och den snäfva kjorteln smög sig mjukt efter kroppens former. De höga röda klackarne försvunno och lemnade rum för sandalen, och alla de smycken damerna burde borde, för att vara fullt comme il faut, så mycket som möjligt närma sig antiken. Männen kunde naturligtvis ej gå så långt som qvinnorna i dessa modeförändringar. Frankrikes klimat lämpade sig icke riktigt för att promenera omkring i toga och sandaler, med bara armar och blott ett band om pannan som hufvudbonad, men de tröstade sig med att döpa om sitt »biträde» Jean till Agricola och Baptiste till Aristides. Allt skulle vara antikt, romerskt eller grekiskt, och med fransmannens rika fantasi och lifliga temperament lefde de i en dröm af glad berusning, midt under det guillotinen dagligen förrättade sitt blodiga värf.

Våra läsarinor skola icke tro, att i denna skräckens och de snabba domarnas verkställe tid allt sällskapslif låg nere, och att i världens hufvudstad allt var dödt och stilla. Tvärtom, i dessa brytningens och de stora händelsernas dagar spelade sällskapslifvet en stor roll. Tiden var rik på djerfva, banbrytande andar och icke minst på sköna, snillrika qvinnor, hvilka senares ord icke vägde lättast i vågskålen. Man hade hunnit vänja sig vid de hemska skådespelen på revolutionsplatsen och äfven vid vapendånet vid landets gränser, och man tyckte sig behöfva vederqvickelse mellan blodsdopen. Derför dansade Paris och sökte utveckla hela sin republikanska prakt. Salongerna strålade i ljus, och musikens toner ljödo. Man samlades för att ha roligt och för att konspirera, och konventets ledamöter, hvilka må hända nyss uttalat dödsdomen öfver en uppsnappad emigrant, nalkades här sin dam med det älskvärdaste leende.

Om vi skulle kasta en blick in i madame Talliens salong en balafon. Det var hos henne, som allt hvad Paris egde stort, fruktansvärdt, snillrikt, skönt och behagfullt samlades, och här nämndes namn, som outplånligt äro ristade på verldshistoriens blad. Vi skola först betrakta damerna. Midt i salongen står värdinnan, madame Tallien, helsande gästerna. Hon är hög och stolt som en romarinna i sin hvita, antika dräp, och ögonen under den bländhvita pannan lysa som stjernor. Men vi skola taga i betraktande hennes baldräp — en baldräp under revolutionen. Ja, den kommer sannerligen icke till korta vid en jämförelse med vår tid — tvärtom!

Den mjuka, graciösa figuren är iförd en vid kjortel af hvitt, mjukt muslin. Något särskildt lif brukades ej, utan dräpsten sanmanhölls om midjan af ett slätt guldbälte. Kring kjorteln, sex tum från fötterna, går ett broderi i guld efter antikt mönster och löper äfven ett stycke upp i sidvåden. Öfver de bara skulderna faller tuniken, hvilken är öppen i sidorna för att lemna frihet åt de blottade

sköna armarna och sammanhållas vid axlarna af runda smycken. Genom det krusiga, uppkammade bruna håret smyger sig en rad hvita perlor, och kring armarna slingra sig smala guldormar. När vi tillägga sandalerna, utan klackar, med sina korslagda guldband öfver den höga vristen, så ha vi baldräkten i ordning, och den är sannerligen förtjusande. Allt kommer till sin rätt. Kroppens mjuka former, rörelsernas plastiska frihet, frånvaron af all förkonstling, allt bildar gemensamt ett harmoniskt helt.

Tänk blott, värdaste läsarinor, så mycket oharmoniskt vi ha eröfrat oss sedan den tiden.

Men vi se oss vidare omkring i den lysande samlingen.

Der se vi madame Roland, modig som en man, hängifven som en qvinna endast förmår vara. Hennes dräkt är till snitt lika med madame Talliens — det äro för öfrigt alla, men färgerna vexla. Madame Roland bär blått, och den sköna damen med den bleka hyn, det blåsvarta håret och de drömmande ögonen, som står i hennes närhet, har enbart hvit dräkt. Hvem är hon med det sorgsna ansigtet här i festsalen? Det är en ung enka — det är Josephine Beauharnais. Hon ser tankfullt ut öfver den lysande samlingen, utan att fästa sig vid någon. Hon märker inte ens Barras, som inträder — Barras, som skall kyssa bort hennes enketårar, till dess han öfverlemnar henne åt den lille obetydliga mannen der borta i fönsterfördjupningen. Hvem är då han, som ingen märker och ingen bryr sig om? Det är bara en liten artillerikapten, och han ser butter och förargad ut — ett obetydligt namn ännu. Om några år gick det med då öfver världen. Det var Napoleon Bonaparte.

Men dansen börjar och paren hvirfla om. Valsen har nyss kommit på modet, den är också ett revolutionens barn, jemförd med roccocons sirliga menuett. Der dansar Saint Just med sin sköna, hängifna väninna Marianne. Ännu har han sitt vackra hufvud på axlarna, och ögonen stråla mot henne, som frivilligt följde honom till schavotten. Den unge kapten Bonaparte har också vågat sig in i dansen och svänger om med den vackra fru Récamier — hon, som sedan gick så illa åt den store cæsaren i sina memoarer. Men bort från dansen i en fönsternich sitter fru Staël, omgifven af en mängd unga författare, hvilka leende lyssna till hennes sarkasmer och ofta bittra skämt. Hon är ful, men snillet strålar ur ögonen, och kritiken, som flödar öfver hennes tunna läppar är mördande.

Qvällen går, man roar sig, och få bry sig om att tänka på morgondagen. Hvem vet? Kanhända man redan står på de »misstänktes» lista. I dag famnar man en skön dam — i morgon den olycksaliga plankan.

Voilà tout!

* * *

Ett århundrade har gått, sedan den stora revolutionens män tände sin renande eld, och moder och seder ha under tiden varit i ständig vexling. Hvarje tid har sin smak, men hur det är, återvänder alltid något af det gamla och tillkämpar sig, för en tid åtminstone, våldet på nytt. Revolutionens moder komna väl i sin helhet aldrig igen, men detaljer spåra vi då och då. Snitten är oanvändbar, men tygerna bli moderna. Se blott i våra butiksfönster — dessa fina, mjuka, småblommiga musliner. Samma väfnad och samma mönster, som då madame Tallien var modets drottning. Äfven i damernas frisyrr märks en

återgång, det i nacken uppkammade håret och knuten i hjessan — och äfven hattarna, de så kallade »kyss-mig-om-du-kan»-hattarna, med sina stora skyddande skärmar och liggende plymer, påminna icke litet om revolutionens moder.

Måhända det ligger i luften.

Den unga flickans rum.

Hvarje ung flickas rum bör vara tilltalande och smakfullt ordnad, men derjemte enkelt och anspråkslöst. Ingenstädes bör der genom bjerta färgmotsättningar, rik förgyllning och dylikt en större verkan framkallas, och aldrig får en dyrbar och ståtlig möbel väcka uppmärksamhet.

Inom detta fridlysta område får modet icke sätta sin fot. Om det ock nu för tiden föreskrifver mörka, tunga gardiner, tapeter o. s. v. till våra bostäders dekorerings, så bör dock den unga flickans rum vara ljusst och vänligt. I stället för elegans skall här gratie herrska.

Tapeterna böra vara i matta, indifferent färg, så att de saker, som användas till att pryda med, tyger, tafior, bladväxter kunna framträda fördelaktigt. Finnes säng i rummet, prydes denna med tillhjälp af ett smakfullt omhänge, till hvilket helst bör väljas lätt, luftigt tyg af mattblå, ljus rosa eller hvit färg — med den sistnämnda ernär man den bästa verkan. En sådan omhanges-säng är mycket lätt att skaffa sig.

Man låter snickaren fastgöra en temligen stark list lodrätt på sängens hufvudvägg. Den bör nå vid pass $3\frac{1}{2}$ aln upp från botten af sängen. Upptill fästes en 16—20 tum lång list vid den förra lodräta, så att den bildar en rät vinkel mot denna. Denna kortare list ligger alltså vågrätt öfver hufvudkudden, och vid denna fastgöres gardinen, så att den i rika veck faller ned till höger och venster om sängens öfre del och släpar till en handsbredd öfver golfvet. Der gardinerna uddas nertill, behöfva de ej kantas med blonder. Framtill, på ändan af den lilla tvärlisten, anbringas man en rosett af kulörta band eller tyg. Rosettens färg bör stå i harmonisk öfverensstämmelse med toalettbordets utstyrel. Detta bord skall vara det prydligaste bohaget i en ung flickas rum. Man kan naturligtvis hos snickaren beställa sig ett smakfullt och starkt bord, men man kan också mycket väl använda hvilket som helst simpelt bord, ja, en bra, lagom stor trälära kan omdanas till ett riktigt nätt toalettbord. I en sådan lär låter man anbringa en eller två hyllor, på hvilka man sedan kan lägga förkläden, natttröjor, skor o. s. v. Bordets bredd kan lämpas efter förhållandena, men höjden från golfvet bör alltid vara 27—30 tum. Om möjligt bör sjelfva bordsskifvan skjuta något fram öfver den undre delen. På kanten af skifvan eller af trälären, om man använder en sådan, fäster man med fin nubbe ett smalt, hvitt band, hvarvid tyget, som begagnas för bordets klädsel, stickas fast.

Som redan nämnts, skall toalettbordets klädsel harmoniera med sängomhänget, men äfven här är en hvit gardin att föredraga, hvilken då måste anbringas öfver ett färgadt underlag. (Äfven för sängomhänget kan man använda ett färgadt undertyg.) På bordets tre sidor fastgöres först starkt rosafärgad glanssherting, allt efter behag äfven himmelsblå, men den rosafärgade åstadkommer en vack-

rare verkan. Der ofvan fastgöres nu det genomskinliga gardintyget, men med så få veck som möjligt för att ej lemna onödiga gömställen för dammet. Bordsskifvan klädes slätt med bägge tygerna, som fastnubbas efter kanterna. Till sist förses dessa kanter med en tjock pipad remsa af moll, som emellertid ej behöfver anbringas på bordets bakre kant. För att skydda bordsskifvan, lägges på den en liten duk med fransar. På bordet läggs nåldyna, synecessaire m. m. liksom en bok för morgon- och aftonandakt här godt kan fylla sin plats.

På passande höjd öfver bordet anbringas spegeln. Med små medel kan man uppnå god verkan. Köper man nämligen en billig spegel till ett par kronor, så fäster man på den smala ramen en bredare, som utskäres af papp. Hörnen afrundas något, och denna bredare ram förses med dubbla pipade remor af rosafärgad glanssherting och hvit moll. Upp- och nedtill samt på höger och venster sida kan man fästa vackra rosetter, som sys fast, och till sist vidfästes hela ramen med hjälp af snören på spegelns baksida.

På samma sätt som öfver sängen kan man på bordets baksida anbringa en upprättstående stång med tvärlist i rät vinkel (denna senare dock endast hälften så lång som öfver sängen). Härpå fastgöres likaledes först kulört sherting och deröfver framtill uddadt, hvitt gardintyg. Spetsen framtill förses med rosett som vid sängen. Bordets gardiner få dock arrangeras så, att de ej hindra begagnandet af spegeln. Naturligtvis gäller att vid anordnandet af det hela använda en viss konstnärlig smak, då det annars lätt blir klumpigt och fult.

Finns två fönster i rummet, kan man lämpligtvis placera toalettbordet mellan dem och på väggen uppsätta ett par små lampor i arnar, dels till prydnad, dels till nytta, när man gör toalett om aftonen. I stället för lamporna kan man ock ha blomkrukor med vackra bladväxter på ömse sidor om bordet.

För att ej missförstås vill jag dock anmärka, att det ofvan beskrifna toalettbordet aldrig bör begagnas som tvättbord. Som sådant är bäst nyttja en af de kända små pelarrunda, temligen billiga kommoderna af trä eller bleck, som kan finna sin plats i ett hörn af rummet.

Samma lätta tyg, som man valt till sänggardiner, bör ock användas till skjutbara jalousier för fönstrens nedre rutor. Till de andra gardinerna, möjligen ock till en portiere vid dörren eller som förhänge vid en hörnhylla, må man välja ett tyg, som harmonierar med gardinerna vid säng och bord. Finns råd och utrymme till en liten soffa eller en länstol, må man ock söka ta hänsyn till deras klädsel.

Jag vill nu sluta med att uttala som min öfvertygelse, att den unga flicka, som förstär att pryda sitt eget lilla rum med smak och trefnad och med minsta möjliga medel, säkert ock i andra hänseenden skall visa sig vara huslig och förständig, medan omvänt den, som lefver blott för att roa sig, helt visst kommer att ha ett oordentligt och ofrefligt hem att vända åter till, när »nöjet» är förbi.

Anna Frankel.

Qvartalsprenumerationen måste nu omedelbart förnyas af alla, som önska erhålla tidningen utan afbrott.

Qvinnogymnastik.

En serie uppsatser efter »Vort Hjem».

VI.

g) Okhängning i 10 sekunder stärker i synnerhet nacken och ryggens muskler, vidgar bröstkorgen och har ett gynnsamt inflytande på andedräftsorganen (Fig. 13). Denna figur är tecknad i vanlig dräkt,

Fig. 13.

då det ej är meningen, att det skall vara särskild dräkt till alla öfningarna. Men korsetten, detta förfärliga plagg, måste själfklart vara bannlyst från all gymnastik. Att intaga den i figuren angifna ställningen fordrar mycken öfning, men man kan till en början flytta räcket så lågt ned, att täspetsarne kunna lätt stödas mot golvet.

h) Sträckhängning med höftvridning verkar särskildt på sido- och ländmuskulerna och har, liksom de flesta rörelser på räcket, en förmånlig inverkan på andehemningen, blodomloppet och nervsystemet. När kroppen hänger fullkomligt stilla i sträckhängning, vridas höfterna långsamt starkt till venster, hållas i denna ställning i fem sekunder (Fig. 14) och vridas

Fig. 14.

derefter på samma lugna sätt lika starkt till höger, hvarefter sträckhängning åter intages. Hufvudet skall hållas fritt från armarne, axlarna få ej skjutas upp och benen icke korsas.

I figur 15 framställs dörr-räcket. Genom ett

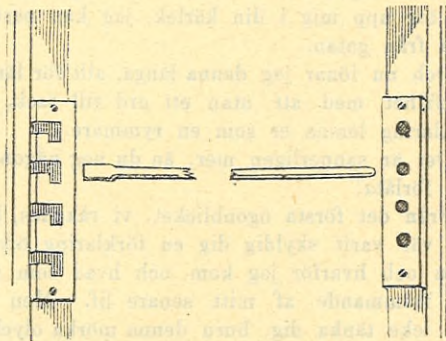

Fig. 15.

förbiseende kom denna afbildning icke med i föregående nummer, der den egentligen borde haft sin plats.

Genom en förnuftig och rationel följd af rörelser i denna apparat kan en sned rygg vid daglig öfning bli så godt som alldeles bra, men vederbörande, som naturligtvis måste vara i en yngre ålder, bör efter en läkares noggranna undersökning söka anvisning till dessa öfningars verkställande på rätt tid och på rätt sätt.

En tète à tète.

Af E—th.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Han knäppte utan vidare upp knapparne och hängde upp den. »Hatten ta vi också af, och så utbeder jag mig den äran, att ni behagade fungera som värdinna vid ett glas lemonad och några praktiga blodapelsiner.» Han gjorde skämtsamt en vördnadsfull buggning.

»Ja, den tjensten skall jag gerna göra er.» Hon reste sig upp. »Hvar har ni bricka och glas då?» »Ska' strax komma fram. Här äro glas — och här bricka.»

»Så klubbig den är. Hvad har ni fått på den?» »Punsch, allernädigaste fröken,» sade doktorn ödmjukt.

»Då tar jag den här trasan och gnider med.» Hon hade dragit af handskarne, och nu flögo de små hvita händerna snabbt fram och åter öfver brickan.

»Nej det är för styft arbete för er. Låt mig öfvertaga det medan ni skalar apelsinerna.» Doktorn tog brickan, och gned den med kraftig hand. »Blir den inte utmärkt, ni,» frågade han förnöjd. »Jo tack, nu är det nog bra. Vi kunna sätta fram det nu. — Men Doktor Weiss, är det här passande?»

Doktorn skrattade. »Så mycket betänkligheter ni har. Om ni bara visste, hval jag tycker ni är passande.»

»Comme il faut, säger man herr doktor.» »Nej, fröken, inte så som jag menar det.» Ingrid rörde i sin lemonad och teg.

»Hur mår herr kaptan och fru kaptenskan, fröken Ingrid? Jag har ju helt och hållet glömt dem.»

»Jo tack, pappa och mamma må bra.» Ingrid hade blifvit något stel, och blodet rusade häftigt upp och ned och purprade den ljusa hyn.

»Jag tror verkligen, att ni anser er ha begått en riktig stor synd med att göra mig och mina fattiga apelsiner sällskap.» Doktorn såg frågande på henne.

»Det är ert eget fel, som — — —» Ingrid tystnade och vred tillsammans sin fina spetsnäsduk till en liten boll.

»Ni är ännu lika nervös, som ni var, då vi träffades den der sommaren, och ser nästan lika drifhusartad ut. Jag minns, hur rädd jag då var för hvarje vindfläkt, som böjde den spåda blomman. Men pappas och mammas älskning var bra bortskämd.» Han hade lagt armen bakom henne på stolens ryggstöd och lutade sig fram, under det han talade.

»Hvar enda bal skulle ni besöka, stå i bazarer, vara med på roddpartier, segelpartier och allt öfornuftigt.»

Ingrid skrattade. »Och jag mins en doktor, som hade ett nej i beredskap hvarje gång jag vågade ha en önskan.»

»Sådana der förfärliga nej får jag nästan dagligen säga åt unga, lefnadsglada damer med klen fysik. Men är det allt, som ni mins?»

»Ja, jag tror det.» Ingrids röst hade hastigt blifvit sträf.

»Hvad hette den der unga damen med kortklipta håret och de vackra ögonen, som var här i dag?» »Fröken Falk, menar ni kanske? Säg mig, fröken Ingrid, tycker ni hon skulle passa till kuddväderska,» frågade han pojkaktigt.

»Ja, hon har förmodligen de flesta aktierna,» svarade Ingrid retligt. »Men nu måste jag afbryta vår angenäma tète à tète.»

Hon reste sig häftigt upp. »Hvad tänker ni på fröken; hvad vill ni jag skall tro om er? Ni har ju inte sagt ett ord om ert ärende ännu.»

Ingrid blef ytterst förlägen, och de mörka ögonen stodo fulla af tårar, då hon svarade: »Jag hade visst inte kommit hit utan ett ärende men er tid tycks vara så upptagen förut?»

»För er har jag alltid tid, fröken Ingrid, och det trodde ni också. Säg, att ni litade på mig!»

Ingrid såg upp med en skygg blick. »Ja, jag trodde, att ni ännu hade något intresse kvar — för oss.»

»Ja, det har icke ären förminskat. Men, nu begär jag ett uppriktigt svar — mins ni ingenting

annat än dessa nej från den sommar vi tillbringade tillsammans? Kära fröken Ingrid, minus ni inte ljumma, doftande qvällar från er veranda eller nere vid stranden? Ni föreföll mig alltid som en snödroppe med er hvita schal, som nästan helt och hållet dolde er, och så ett par mörka drömmande ögon i ett litet blekt ansigte. Ni var lika kall som snön, och det var blott någon enda gång, när det prasslade i löfverket bakom oss, som ni skrämde lade en liten feberhet hand på min. Förlåt mig, fröken Ingrid, jag var lyckligare då, än när min lilla snödroppe till sist höjde sin veka stängel och stolt slöt sig till den lysande bukettan af badortens öfriga unga damer. Nu måste jag veta, hvarför ni då var så tillbakadragen just mot mig. För alla andra hade ni åtminstone ett vänligt ord.»

»Var jag nog otacksam att bemöta er ovänligt?» »Ni vill således icke svara. Nu, fröken Ingrid, om ni tillåter skall jag be att få veta ert ärende.»

Hans röst hade förlorat sitt veka tonfall, och det var med en otålig rörelse, han kastade tillbaka det mörka håret.

»Jag ville bedja doktorn om något stärkande ögonvatten. Mina ögon äro ytterst klena.»

»Vill ni sätta er der, får jag se riktigt in i dem.» Det blef alldeles tyst en lång stund. Han höll hennes hufvud tillbaka och undersökte med läkares skärpa de ljufva flickögonen. Hon öfverlemnade sig så helt och hållet åt lyckan att åter bli värdad af honom, att hon tyckte, att det endast varat några sekunder, då han slutat och artigt frågade, om han tröttnat henne med sin långa undersökning.

Han tog raskt ett papper, doppade pennan och skref med säker hand ett recept, som han derefter med en buggning lemnade till henne.

»Ni har öfveransträngt dem, fröken Erlandsson; läs ni mycket?»

»Ja, jag har ämnat studera språkvetenskap.» »Så. Gör inte det!»

»Hvarför ej?» »Derför att ni är alldeles för klen, och jag tycker, ni kunde bespara edra föräldrars sorgen att mista er.»

»Men något måste man väl göra.» »Vänta tills den rätte kommer, han förstår nog att sysselsätta er. Så ska' vi hoppas, att ni får bättre minne också, och kanske lär er inse, att det fins ord som smärta långt mera, än mina nej plågade er. Lycka till, fröken Ingrid!»

»Behöfver jag inte komma upp mera då?» frågade Ingrid, darrande. Hon hade blifvit alldeles blek och läpparne skälde.

»Ah nej. Vi ska' hoppas att ni kan bespara er det obehaget.»

Han stod vänd ifrån henne och såg ut genom fönstret.

Ingrid satte på sig hatten. Doktorn hjälpte henne artigt med kappan.

»Mår ni illa, fröken Ingrid, ni är så blek?» frågade han allvarligt. »Har jag kanhända ansträngt er för mycket genom att tala om gamla obetydligheter.»

»Nej, visst inte.» Hon drog på sig handskarne. »Får jag hjälpa er att knäppa dem.» Han lutade sig ned öfver den fina hvita handleden.

»Ämnar ni aldrig hålla ord och besöka oss, doktor Weiss? Pappa och mamma tala så ofta om er. Ni skulle göra dem en stor glädje, och jag skulle också blifva glad, men det gör ju detsamma.»

»Tror ni verkligen det?» Han såg forskande på henne.

»Ja, ni har ju så mycket att intressera er för, att mitt tycke och mina önskingar naturligtvis måste betyda intet bredvid starkare intryck.»

»Ni har då inte förstått, att allt för mig är mina minnen?»

»Ni är lycklig, som kan lefva på minnen. Jag måste ega hoppet också.» Hon blef alldeles purpur-röd.

»Och jag vill sammanfoga minne och hopp till visshet om en lycka, som alltid blir ny.»

Ingrid drog icke undan sin hand, som han ännu behöll, men hon sade sakta:

»Nu måste jag gå och tackar er för en angenäm förmiddag.»

»Jag vill inte hindra er längre, lilla snödroppe.» Hans röst hade med ens blifvit smekande öm. »Blott en enda fråga ännu: om jag besöker ert hem, skall ni då vara fullt uppriktigt mot mig och icke som nu slingra er undan och förderfva en kort stund af lycka? Om ni ej då vill vara verkligt sann, så ber jag er — uttala inte ett välkommen, som i sådant fall blott blefve ett skärande missljud, en skiljemur mellan er och mig.»

Ingrid såg på honom med en vacker bönfallande blick och hviskade blygt:

»Jag kan säga er ett riktigt ärligt menadt välkommen.»

»Men dröj inte för länge,» tillade hon. Sedan lösgjorde hon hastigt sin hand och öppnade skyndsamt dörren.

Det talas ännu i dag om det glädjestrålade ansigtet, med hvilket doktor Weiss den dagen lyssnade till kinkiga patienters klagovisor, under det han oupphörligt upprepade för sig sjelf dessa samma orden: »dröj inte för länge — dröj inte för länge...»

Kalla bad.

Alla veta och inse, att badning är nyttigt, men det oakadt försummar man, när tillfälle gifves, att begagna sig af den läkedom, som ligger i friskt vatten och frisk luft. Hela den långa vintern igenom har man försummat att bada, och nu, då sommaren är kommen med värme i vatten och luft, tänker man ej heller synnerligen derpå. Vi ha tyvärr hunnit långt bort från den tid, då det ansågs för ett straff att ej få bada, och löpa just icke någon fara att göra oss skyldiga till öfverdrifter i badningsväg, liksom exempelvis den romerske kejsaren Commodus, hvilken badade sju gånger om dagen. Bada vi sju gånger om året, är det för mången mycket nog, och låta vi endast vattnet komma i beröring med händer och ansigte, finna vi det tillräckligt.

Man borde väl dock besinna, att all afsöndring genom huden lägger sig som ett lager af fernissa på dess yta och hindrar dess normala verksamhet. Ej mindre vigtig är den omständigheten, att den, som går omkring med oren hud, ständigt för med sig en osund luftkrets, som ej blott sätter hans egen, utan ock andras helse i fara.

Men så borde det icke vara. Alla — både stora och små — borde älska badet och ej hysa fruktan för vatten och frisk luft.

Det vatten, i hvilket man badar, bör ha friskt tillflöde och vara lagom varmt. I stillastående vatten och dammar bör man icke bada, och man bör välja ett ställe, der det är nägorlunda skuggigt.

När man gått i vattnet, bör man först doppa hufvudet, då känslan af kyla och rysning lättast undgås på detta sätt.

Man bör ej bada strax efter måltiderna, utan vänta till dess matsmältningen är nära fullbordad. Det är därför bäst att bada ett par timmar efter måltiderna eller strax före dem. Om man är svettig eller ej gör intet till saken, men man bör alltid, då man gått längre väg eller på annat sätt ansträngt sig, sörja för, att man får hvila ut någon stund, så att kroppen ej är ansträngd, då man går i vattnet. Men genomvarm bör man vara.

Vistelsen i vattnet bör ej utsträckas så länge, att man börjar »känna sig ruskig», enär badet, så användt, snarare verkar skadligt än gagneligt. Märker man, att huden börjar bli blå, bör man strax stiga i land, torka sig väl och sörja för att genom motion få upp värmen i kroppen.

Der förhållandena så medgifva, är det utomordentligt nyttigt att låta huden torka af sig sjelf, under det man ser till att bibehålla kroppsvärmen genom lämplig rörelse. Sådana »luftbad» verka fördelaktigt på huden, och dess verksamhet påskyndas under solstrålarnes inverkan.

Bad i öppna hafvet äro ovilkorligen att föredraga framför vattnet i insjöar och floder. Ty här är det ej endast vattnet, som verkar. Äfven de salter, som finnas i hafsvattnet, styrka och hårda huden och göra dermed hela kroppen motståndskraftig gent emot inflytandet från vexlande väderlek och temperatur.

* * *

Den uppfriskande verkan af ett bad förhöjes betydligt, när man får röra sig fritt i vattnet. Derför kan simning, som ej allenast eger betydelse som en utmärkt motion vid badningen, ej skattas högt nog. Det är nyttigt att kunna simma, ej blott för sjöfolk, utan ock för landtbor.

Det oakadt träffar man nu för tiden en hel del folk, som ej kan simma. Denna ädla konst står nämligen ej så högt i rykte nu för tiden som förr, då det ansågs för lika skamligt att icke kunna simma som att ej kunna läsa. Kan man simma, är det ju ej blott sitt eget lif man blir i stånd att rädda, man kan ock komma i tillfälle att derigenom göra sina medmeniskor stora tjenester.

Föräldrar äro alltid rädda för, att deras barn utsättas för fara, när de börja simma. Det är icke rätt att hysa öfverdrifven fruktan, lika litet som det vore förstodigt att vara oförsigtig. För att undgå hvarje olycka böra barnen aldrig gå ensamma att bada, utan i sällskap med äldre, som äro simkunniga och förstå att rädda dem, om något skulle påkomma.

B—d.

Ett storstadsbarn.

Berättelse för Idun

af Johan Nordling.

(Forts.)

Karl tvekade; men han började sjelf känna sig allt mer uppskrämd och insåg, att det väl var klokast förtro sig åt systemen. Så tog han hennes arm och berättade henne i få ord allt.

»Ack, hur oförsigtigt, hur oförsigtigt! Men du kunde ju inte så noga känna hennes lynne — numera — förstås. — Bara nu vår fruktan inte besannar sig på något förfärligt sätt. Gud, hvad mitt hjerta klappar!»

De skyndade på sina steg, de nästan sprungo. »Ruth — Ru-uth!» ropade Klara gång efter annan, så att det ekade i skogen af den gälla sopranen; — men något annat svar hördes ej heller af.

Inom kort voro de framme vid den plats, der Karl och Ruth ett par timmar tidigare skilts från hvarandra. Han kände väl igen den och pekade precis ut stället. Men af Ruth syntes ej ett spår.

De sågo förfärad på hvar andra. Samtidigt tog hos dem båda den halft undertryckta aningen allt bestämdare gestalt.

»Men det är väl dock inte möjligt, att hon gjort sig sjelf något ondt», brast Klara ut med en förtviflan i tonen, som motsade tviflet i hennes ord. »Nog hade hon mycket att bära på, stackars Ruth — — men detta — nej, nej! Låt oss gå vidare efter stranden och se oss noga om.»

Och de skyndade vidare framåt. Som besjälade af samma tanke höllo de nu icke längre vägen, som löpte i slingrande bugter på några famnars afstånd från sjelfva strandbrädden, utan de togo ned för klippvallarne alldeles vid randen af vattnet, springande med uppjagad oro från skrefva till skrefva, snafvande ideligen öfver furornas vindlande rötter, spejande framför sig, tillbaka och ut åt hafs.

Tidt och ofta höjde Klara med skälfvande stämman ett rop, kallande Ruth vid namn; en gäll anghvisla föll ofta in från fjärden som med ett ironiskt svar. Det var ock allt.

Karl Vrede hade blifvit förfärligt blek, och en kall ångestsvett sköljde öfver hans panna. Han sade ej ett ord, der han flämtande af

ansträngning och fruktan banade systemen väg öfver branterna och genom snären.

Till sist stannade Klara, alldeles öfverväldigad af trötthet. Han fick henne, halft med våld, att sätta sig ned att hvila under några minuter.

Sjelf stod han stilla, med händerna på ryggen, och stirrade med mörkt ansigte ut öfver sjön.

Som de så rastade, fingo de plötsligt höra en välbekant stämman ropa dem uppe ifrån vägen. Det var Fritz. Karl svarade, och inom ett par minuter trängde sig den förre fram genom närmaste snår.

»Det var en förfärlig hetsjagt,» flämtade han. »Ni jaga ju i väg som förryckta. Jag har sökt hinna er en god stund och ideligen ropat, utan resultat. Min Gud, hvad ni se förstörda ut! Stirra då inte på mig, som vore jag ett underdjur. Det har kommit ett telegram från Ruth — en af hennes vanliga excentriciteter — och jag ville inte, att ni skulle löpa på narri. Det är hela historien.»

»Ett telegram — Gud vare lof,» utbrister Karl, och Klara, som ännu ej kan tala, sträcker i darrande ifver bägge sina händer efter det.

Brodern böjer sig öfver hennes skuldra och läser med möda från det skälfvande papperet — de få orden:

»Rest till Stockholm med båten från Lindholmsbryggan. Kunde icke stanna. Oroa er ej; vidare första post.»

Reaktionen vid denna plötsliga och lugnande upplösning på deras hemska tvifvel blef Klara öfvermåttig, och hon brast i en nervöst oemotståndlig gråt. Mannen förvånades ytterligt inför denna ovanliga exaltation.

»Hvad han i då inbillat er,» frågade han. »Ni trodde väl aldrig, att hon...»

Han avslutade ej meningen, men Karl svarar allvarsamt:

»Ja, man kunde ju aldrig veta, hvad man skulle tro...»

De gingo sedan i tryckande tystnad hem.

* * *

Morgonen derpå erhöi Klara från Ruth följande bref:

»Min kära, älskade, enda vän!

Riktigt som en brottsling kommer jag nu inför dig; jag känner åtminstone med mig sjelf, att jag har mycket förbrutit. Ty allt, jag har att tacka dig för, och allt, som du måste tillgifva mig, är sammanräknadt så förkrossande mycket, att din svaga, olyckliga väninna aldrig kan tänka på att vedergälla det.

Som en hemlighetsfull, hjälpbehöfvande främling kom jag till dig, och hvad hade jag väl för rätt att vänta allt detta lisande deltagande från dig, all denna finkänsliga ömhet. Jag hade ju ingen i verlden att lita mig till, och du tog upp mig i din kärlek, jag kan nästan säga från gatan.

Och nu lönar jag denna långa, allt för långa gästfrihet med att utan ett ord till tack, en förklaring lemna er som en rymmare.

Det är sannerligen mer, än du nog någonsin kan förlåta!

Från det första ögonblicket, vi råkades, har jag väl varit skyldig dig en förklaring öfver, huru och hvarför jag kom, och hvad som var dig främmande af mitt senare lif. Men du kan icke tänka dig, huru denna mörka olycka, som heter mitt äktenskap, och som nu faller som en slagskugga öfver hela min tillvaro, hur den är mig förhatlig att ens med ett ord nämna. Jag vill i hvarje min minsta tanke fly den, om jag endast kunde.

Och så gick jag — dag efter dag, vecka efter vecka — och stred i tysthet med mig sjelf. Jag var hundra gånger redo att öppna mitt sjuka hjerta för dig; men så — *alltid* — när jag efter en fruktansvärd kamp hade ordet ända ut på läpparne, så svek mig i sista ögonblicket allt mitt mod. Jag är så förfärligt feg! Och din långmodiga fukänslighet, att sjelf aldrig fråga, lade hyende härunder.

Hvarför jag nu så plötsligt reste, förstår du nog sjelf. Du känner ju så väl, hvad som varit emellan din bror och mig. Och så fick jag anledning att frukta, att hvarken han eller jag skulle ega krafter i längden att motstå det gamlas magt.

Nu anser jag mig emellertid vara skyldig, för att i någon mon godtgöra min försumlighet åtminstone i detta fall, att gifva dig, den enda vän, som nu står mig åter i världen, en inblick i den sorgliga historien mellan mig och min man. Du skulle nog förlåta mig, att jag gör det i så korta drag som möjligt, om du kunde känna den smärta, som detta nu kostar mig, der jag om natten sitter i mitt ensliga hotellrum, som ändtligen, nu så sent, blifvit så pass tyst, att jag kan söka reda mina tankar.

Ack, kära, älskade Klara, tro nu icke alls, att jag vill skjuta all skulden på honom och sjelf ställa mig fri och utan skuld. I mycket, oändligt mycket har jag varit felaktig och svag, och jag har blott att lita till den evige domarens barmhertighet, som skall döma öfver all världen.

* * *

Allt ifrån den mörka julnatt, när jag flydde, förfärad, från huld och hem, har hela mitt lif varit en enda stor sorg. Huru jag den gången, efter ha irrat kring i mörkret och kylan, gata upp och ned, utan medvetande eller besinning, till sist mera död än levande af vanmagt och köld togs upp utanför »gummans» dörrar, dit den gamla vanan instiktligt i sista sekunden ledt mig — detta allt är dig nog ej obekant, då jag vet att derom sqvallrades både fram och tillbaka på sin tid uppe på fleurist-ateliern. Men i sitt rätta ljus kunde de ej der se saken.

Den stränga vänliga »gumman», hvad jag välsignar hennes minne! Hon gaf mig vård och tröst i min sorg, hon intalade mig med kärleksfulla ord mod och ingöt nya, ädla

krafter. Efter några dagar vände jag åter till pappa Rebolledo, och allt blef — genom hennes förmedling — som förut.

Dock icke allt. Till en tid var det ovanligt lugnt och godt, »gumman» tittade emellanåt till oss, pappa Rebolledo var förundransvärdt mild till sinnes och höll sig nykter, och af Elon Kruse såg jag ej en skynt. Men det skulle ej vara så länge.

Efter en tid föll pappa Rebolledo åter i gamla vanor och — Elon Kruse kom till baka. De bägge männen arbetade af all magt emot mina svaga krafter för att förmå mig till detta äktenskap, som jag afskydde mer, än jag kan uttala.» (Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Återigen något om rullkaminer.

Ärade D. S.!

Det är mig onekligen till stor ledsnad, att jag yttat mig mindre fördelaktigt om eder goda vän, rullkaminen, men ser ni, högt ärade, jag kan för min egen del ej ändra min åsigt derom. Ni säger, att ni under två vintrar njutit trefnad af denna ypperliga tingest; mina personliga känslor säga mig, att just samma ypperliga tingest för mig förbittrat existensen under en lika lång period. Således ser ni ju, älskvärda eller älskvärde D. S., att våra erfarenheter varit högst olika.

Somliga menniskor fåla katter, andra åter icke.

Men skämt å sido! — Fråga t. ex. en läkare, om han icke anser, att de mindre smickrande adjektiv, som jag tilldelat rullkaminen, uti en viss mån äro fullt sanna? Ni ger mig en sådan der — hm! hvad skall jag säga — en något impertinent släng, om att jag ej anser det vara mödan värdt att omtala eder goda väns prisbillighet och bränslebesparande dygder. Pardon — jag är en lika stor vän af rättvisa som ni. Naturligtvis är det mig omöjligt att uppelda en våning om 4 rum för 20 à 25 öre dagligen, om ej det just sker med er kamin. Således ställa sig säkerligen de direkta omkostnaderna mycket lågt. Men har ni beräknat de indirekta kostnaderna? Kan kaminen alltid stå orörlig uti en centralt belägen förstuga eller tambur, hvarifrån värmen genom de öppnade dörrarne kan strömma vidare in uti våningen, då är den ju särdeles praktisk. Men att hafva den uti rum, der man lever och har sin tillvaro och der rulla den omkring från den ena kakelugnen till den andra, det är detta, som jag anser vara dels skadligt för helsen och dels totalt oförenligt med ordning, prydlighet och komfort. Och detta var ju ungefärligen, hvad som utlofvats vid inköpet af en sådan pjes!

Ni småler åt mina indirekta kostnader! Men lyssna först och döm efteråt. Först stod min kamin uti ett stort förmak; detta var uti min oerfarenhets första dagar, då jag barnligt och blindt trodde alla de förföriska saker, som sades om er vän. Det var ju

så enkelt att rulla den bort till kakelugnshållet och sticka röret derin. Jo, vackert! Der blef föga värme, men desto starkare os. Så gjordes der en jernplåtslucka för kakelugnsöppningen med ett hål till röret, hvarpå den älskliga pjesen tog sig för att ryta och bullra som en ilsken tjur och att utsända en tropisk värme, som ej stod att moderera, trots spjell och ventiler.

Hvarje gång den påfylldes blef rummet fullt af rök, och fönstren måste öppnas, då röken mycket riktigt drog ut, för sällskaps skull medtagande värmen, så att den tropiska atmosfären förbyttes uti en mycket arktisk.

Skulle asklådan tömmas, så befans, huru omsorgsfullt än dermed förfors, allting uti rummet efter en stund vara öfvertäckt med ett damlager. För undvikande häraf dekreterades, att i och för kaminens påfyllande och rengörning den alltid skulle köras ut på en förstuga, der operationen skulle försiggå. Detta vardt af en högst miserabel verkan för såväl bonade parkettgolf som för smyrnamattor och tjejarinnornas förbrända förkläden, och dito fingrar. Naturligtvis fingro de nya förkläden, golfven fingro bonas oftare och mattorna — —? Dertill kom, att huru skyndsamt kaminen än rullades ut, så hann likväl alltid, trots rörlockets påsättande, den mest obehagliga svafvelrök att tränga sig fram. Om dennas verkan i förening med den outhärdligt torra värmen på blommor och gröna plantor vill jag ej ens tala, men må hända D. S. ville upplysa den uti nr: 23 af Idun rådfrågande *Ange*, hvilka krukväxter som kunna trivas i rum, hvilka uppvärmas med kamin.

Efter moget öfverläggande beslöts, att kaminens stadigvarande residens skulle förläggas till matsalen. Ny jernlucka der, dertill bleckskärmar för att skydda uti närheten sittande personer. Bidrog alledes icke till prydligheten. Dertill kom — ack ja, dertill kom mycket annat ännu! Boiseringen torkade, så att bitar föllo af till höger och venster; buffeten sprack, allt silfver och annan metall, som användes till dekorerings, anlöpte, och trots den mest ihärdiga och upprepade polering höllo sakerna sig aldrig blanka längre än två à tre dagar. Ej att undra, att tjejarne betraktade rullkaminen med oblida ögon. — Naturligtvis visade den en otreflig benägenhet att slockna vid de mest olämpliga tillfällen. — Min strupkatarr utvecklades långsamt men säkert, så att jag sedermera utan vidare omständigheter skickades till en badort med den trösten, att eder goda vän till det väsentliga bidragit att förskaffa mig detta utsökta nöje.

Ser ni nu, ärade D. S. Tror ni, att förstörda golf, dito mattor och möbler, brända förkläden och fingrar, visnade palmer, spräckta buffeter, trasiga boiseringar, badresor o. s. v. ej kosta någonting?

Och allt detta — ja, allt detta

»Das hat mit ihrem Singen die Lorelei gethan»

höll jag på att citera.

Jag har ju medgifvit, att kaminen, trots sin nu bevisade »Salonsufähigkeit», kan vara mycket nyttig annorstädes.

Medgif ni åter, ärade D. S., uti eder ordning, att undertecknad ändå ej haft alledes orätt. — Jag är också öfvertygad, att många härvidlag dela min åsigt.

D. R.

För sommaren.

Krusbärsvin. En halfankare väl torr och svafvad, försedd med tapp och svickhåll. Dertill tagas 3 ½ kannor rensade krusbär, 15 ④ bruntpudersocker, hvaraf kokas en lag, som skummas väl, tills det blir 3 ½ kannor. Ankaren sprundas löst, till dess jäsningen är slut, då sprundet väl hartsas. Ankaren bör ej ligga i för kallt rum i ungefär 9 månader, då vinet är färdigt att tappas på buteljer. Af alla slags bär kan göras vin på så sätt, fastän man då tager 3 ½ kannor saft i stället för bär. H—l—a.

Blåbärskompost. ½ ④ socker kokas till lag, deruti läggas 4 ④ blåbär och få koka omkr. 5 minuter. Det hålles sedan, så varmt som möjligt, på torra buteljer, kokas och hartsas. Äfven af andra bär kan man koka liknande kompost. *Mångårig husmor.*

Saltgurkor. Utmärkta. Man har en torr, väl rengjord bytta i ordning. Gurkorna läggas ett dygn i vatten. Här-efter nedläggas de i byttan hvarfals med blad af ek, körsbär, svarta vinbär och vindrufva. Iakttagas bör, att bladen

ligga så, att ej gurkorna komma i beröring med hvar andra. Emellan hvarje hvarf strör man pepparrot, skuren i små bitar, några nypor af en blandning, bestående af alun, salpeter, röd vinsten, nejlikor, stark- och kryddpeppar, allt väl stött. När nu alla gurkor äro nedlagda, öfverhällas en lake af 150 gr. salt upplöst i 5 liter brunsvatten, hvilket sedan uppviskas med 2 ½ liter ättika. Ofvanpå det hela lägges en träbotten med tyngd. *Utilis.*

Vindrufssaft. Då det är missväxt på bär och för den, som ej har en egen trädgård att skörda uti, finnes en lika bekväm, som billig utväg att förse sig med saft på följande sätt: 1 ④ socker och ½ stop vatten kokas och skummas väl, tills det börjar simma sig, då färg silas och sättes till efter behag; kokas åter en stund och silas; härtill blandas 1 ort eller litet mera pulvriserad citronsyra, som blifvit upplöst i kallt vatten och 4 droppar cedroessens. Den röda färgen till saften blandas sålunda: 3 ort konchenill, 3 ort cremortartari, för 4 öre pottaska, för 4 öre romersk alun. Konchenillen stötes först, tills den börjar gnistra, då lägges det öfriga

uti den och stötes väl. Vid begagnandet upplöses litet deraf i kokhett vatten, silas sedan genom en fin linnelapp. Denna saft är finare än någon bärsaft. *Två prenumeranter.*

Att hålla gurkor friska. Man utväljer de vackraste och tillser i synnerhet, att de hafva lång stjälk, på det man sedan må kunna hänga upp dem. Der-efter rengör man gurkorna i vatten medels en mjuk borste och aftorkar dem sedan väl. Nu bstrykas de med ägghvita, så att intet ställe blir ostruket; ägghvitan bildar så att säga en ogenomtränglig hud, som hindrar luftens tillträde. De på detta sätt behandlade gurkorna upphängas derefter i en ögla fastgjord vid stjelken på ett snöre eller en stång i ett mycket torrt rum. På detta sätt kan man hålla gurkor friska till gurksallad etc. till nyåret eller ännu längre. *Dana.*

I nr: 8 af Idun denna årgång står en matsedel för hönsen. Den är mycket läcker, just efter tidens kraf— eller rättare *sed*. Men den är äfven ganska dyr, mera än hvad äfven den yppersta höna, af noblaste race, kan förmå att

ersätta med ägg. Deremot är matse- deln utmärkt tjenlig till gödning af de exemplar man ernar slagta. Det påstås äfven, att s. k. *vårphönor* få vidkännas vissa svårigheter, om de blifva allt för feta. Dertill tillrådes litet afsprutning såsom t. ex. hvete- och majsmjöl, hvete och ris, som godt kan ersättas med kokt, krossad potatis. Korn är deremot mycket tjenligt till aftonmålet. Angående benmjölet (hemmagjordt) står intet om sättet för dess beredning, hvarför här må nämnas, att benen böra brännas, till de äro blåhvita, samt krossas. *Två prenumeranter.*

Matlagning.

Bästa sättet af steka sjöfogel. För att få bort den traniga smaken kokar man först fogeln antingen med hö och vatten, eller, hvad bättre är, fyller den med råskalad potatis och låter den koka med vatten och något salt. Potatisen kan naturligtvis ej användas, då den sugit i sig det traniga. Sedan steker man fogeln. När den är stekt, skummar man bort flottet och lagar af skyet en förträfflig sås. *Utilis.*

Väfning.

Stramalj. I stället för att köpa s. k. javatyg kan man själv väfva sådant mycket billigare. Både varp och inslag består af flertvinnadt hummulls- eller linnegarn. Väfven solvas på vanligt sätt, skedas sedan med en tråd i tand. De två främsta solfäpparne bindas i den högra trampa, de två bortre i den venstra. Man använder tvenne skyttlar. I samma skäl inkastas den ena skytteln från höger, den andra från venster. Skeden bör ej vara för tät. Väfdt af hvitt garn användes tyget till borddukar e. d., af kulört, randigt, till möbelyg broderadt med ylle- eller bomullsgarn. Vid väfvet af *dräll* (halfsinne) tages linnegarnet till varp och bomullsgarnet till inslag, isynnerhet till sådan med atlasrutor, då det aldeles ser ut som helinne. *Mångårig husmor.*

Hushållet.

Margarin. Om denna är redan allt för mycket skrivet för och emot, mest det senare. Dess sväraste fel torde vara lättheten af förfalskning och i följd deraf ovishheten, hvad det är för komposition man köper under denna benämning. Gourmander och miss- trogna skola således troligen aldrig godkänna dess användning. Men den, som behöver och vill spara på smöret, kan godt själv skaffa sig ett surrogat, som kan i ett och annat fall ersätta detta. Tag vara på buljongflott, det feta, som blir, då man kokar sylta af svin eller af annat kokt, färskt fläsk, äfvensom rebbenspjällsflott samt något finbackad njurtalg af får, smält detta på sakta eld, sila det genom handduk och låt det sedan få ett kort uppkok med litet salt. Det förvaras sedan i glasburkar i källaren.

På så vis vet man åtminstone att intet osundt finnes i flotyren.

TVå prenumeranter.

Bostaden.

När mattbelagda rum skola sopas, är bra att före sopningen strö öfver mattan begagnade, ännu fuktiga teblad. Bladen suga dammet åt sig, så det ej ryker ikring och kommer bättre bort. I stället för sopning kan man äfven tvätta mattan med en ren fuktig trasa.

Efterrätter.

Fruktpudding. En puddingsform smörjes med smör och beströts med rivet bröd. Först lägges ett hvarv hvetebrodsskifvor, doppade i mjölk, så ett hvarv sylt, päron, hallon etc., så hvetebrod och sylt omvexlande, till formen blir lagom full. Sista hvarvet bör vara sylt och små bakelser. Ofvanpå hvarje hvarv hvetebrod bör slås litet skiradt smör; 4 ägg och $\frac{3}{4}$ liter grädde, eller något mindre, allt efter puddingens storlek, sammanvispas och slås öfver. Gräddas i svag värme. Ser puddingen efter gräddningen torr ut, öfverslås ett glas punsch. Åtes varm med socker, eller, om man så vill, med saftsås. *Elsa.*

Mannagrynskräm. I kokande mannagrynsröt invispas 4 ägg. Smak påsättes med vanilj, mandel eller citron. Uppslås på geléskål och åtes kall med vanilj- eller saftsås. *Elsa.*

Äggkräm. $\frac{2}{3}$ liter mjölk får uppkoka med litet socker och vanilj eller citron. 4 ägghvitor vispas till hårdt skum. Af detta tagas skedbladvis och lägges i den kokande mjölken. Bublorna vändas i pannan och upplägges i geléskål. Mjölken silas och får åter uppkoka, hvarefter gulorna (vispade) sakta iröras. Detta hälls sedan i ringlar öfver bubblorna i skålen. Serveras kallt med bakelser. *Tjo.*

Tjenarne.

Hvarje husmoder, i hvilken intresse det ligger att få goda tjenarinnor, bör icke underlåta att försöka fästa dem vid sig med tillgifvenhetens band. Detta sker genom att bemöta dem med vänlighet, hafva tanke äfven för deras känslor och yttre förhållanden, men framför allt genom att icke bemöta dem med missroende. Säg icke tanklöst det ena sårande ordet efter det andra åt edra tjenarinnor, pröfva först, om hon förtjenat anmärkning och säg den då öppet och vänligt. Tänk på, att eder tjenarinna lika väl som ni själf behöfver hålla ordning med och emellanåt laga sina kläder. Gif henne tid till det och bistå henne med goda råd. Och visa henne förtroende. Låt henne utträtta den ena eller andra sysslan på egen hand, sedan ni sagt henne, hur den skall utföras, om hon ej vet det förut, samt att ni litat på, att hon skall göra det riktigt. Dermed uppväcker ni er tjenarinnas sjelftillit, sporrar henne till noggrannhet, och hon behöfver icke ersära den tröstlösa känslan af att vara blott en arbetsmaskin. Gif dessutom alla edra befallningar klart, och med beräkning, af hvad som kan hinna utföras inom viss tid, och ni skall få erfara, att er tjenarinna blir er tillgifven och bemödar sig om att tillfredsställa den husmoder, som tror på henne. Mycket af hvad som ofvan är sagdt är naturligtvis yttradt med tanken förnämligast på den stora hop af mindre vana tjenare, som komma i enkla hem, der de hafva att utträtta sysslor af mångahanda sort. Och det är deras husmodrar vi vilja lägga ofvan sagda på hjertat. *Elsa.*

Läkareråd.

Augusta. 1) Drink morgon och afton ett glas artificiell Emservatten, 50° varmt; tag hvarje kväll under 10 minuter en inandning af varma vattenångor. 2) Nejd. 3) Denna eder observation torde vara utan all betydelse.

O-l-a. Se svar till Hulda i n: r 19. **M.** Adress: Regeringsgatan 26, kl. 2—half 4.

Ung flicka. 1) Något särskildt medel derför finnes ej. Möjligt är, att ni lider af bleksot, och att detta kan vara orsaken. 2) Är ni så rädd derför, bör ni alltid begagna parasoll. Genom att ingnida något fettämne, t. ex. vaselin, kan man också hjälpa till att skydda huden. 3) Är er magen bra, så är det ej skadligt, om det blott förtäres i små kvantiteter. 4) Ja.

Ulrika. Se svar till Vera i n: r 7. **Ingrid J-n.** Antipyryn kan erhållas utan läkares recept. — Om ni ej kan erhålla salivan från apoteket, måste ni vända er till närmaste läkare. Iduns redaktion kan ej ombesörja detta.

M-a. 1) Se svar till Vera i n: r 7. 2) Se svar till Greta i n: r 18. 3) Drink under några veckors tid morgon, förmiddag och afton ett half dricksglas *Karlstads jernvatten*.

Maria. Ni måste först närmare beskriva ert »håll», för att vi skola kunna gifva er råd. Säg oss således, huru snärtorna förhålla sig, och när de påkomma, och de kännas, när ni andas djupt, o. s. v.

A. N. Se svar till »A. T.» i n: r 22. Bada flitigt under sommaren.

Mia. Operation behöfver ni ej tänka på, så vida ej det onda förvärras; och i så fall bör ni vända er till närmaste lasarettläkare. Tag mycket motion, drink hvarje morgon ett å två glas marienbadervatten och tag hvarje kväll ett ljumt sittbad.

En 20-åring. 1.) Detta är visst icke obotligt, då ju orsaken nu mera ej förefinnes. Känner ni eder nu frisk, så är ju allt godt och väl, hvarven ej bör ni vända er till läkare. 2.) Ja, det kan ni visst tänka på.

Dagmar. Se svar till »A. T.» i n: r 22.

Ester. Detta afsåg det preparat, som heter *Chloretol-amidolum hydrargyricum*.

D-r - d.

Frågor.

N: r 128. En ung flicka från landet, som till våren genomgått ett af stadens bästa läroverk, och som det lyster att på egen hand försöka, sin lycka och pröfva sina krafter, vänder sig härmed till Iduns läsarinna med den förfrågan, om hon har rättighet lemna sin far och mor, hvars hjälpreda och glädje hon såsom enda barnet på deras gamla dar borde bli. Svar motses med otålighet tack-samt af *Georgina*.

N: r 129. Hur skall man behandla nya väffeljern för att få dem användbara, och hur tillagas och arbetas en god väffelsmet, helst utan ägg? *V. S-n.*

N: r 130. Finnes någonting, som kan användas som surrogat för »klarskin» (d. v. s. sådant af gädde, braxenfjäll o. d.), då detta tagit slut. *V. S-n.*

Svar.

N: r 93. *Hummeromelett.* Hummersmör samt mjöl fräses i en kastrull, spådes med grädde, tills det blir som en tjock välling; detta kryddas, i fall man så önskar, med en liten bit socker och muskotblomma, finstöta, samt litet peppar och salt, hvarpå hummerköttet lägges. Till 5 ägg tages 1 kvarter grädde, väl vispad, den nyssnämnda stufningen slås i en smord form, deröfver slås äggvispningen och det hela gräddas i ugn. Denna omelett är utmärkt. *Elin F.*

N: r 94. *Astrid* kan få undervisning af sockerbagaren Grund, hvilken annonserat efter elever. Adress: Mäster Samuelsgatan 41 B. Stockholm.

För en tid sedan annonserades efter elever af fiubagerskan Holmberg (?) vid Skomakaregatan. Vid denna gata finnes endast 2 fiubagerier, nära Stortorget.

N: r 95. Ett sätt att anordna dylika fester är följande: man vidtalar en familj med lämplig våning att få använda densamma, sedan medhvar hvarje deltagande familj en del af traktaten såsom småbröd, saft, smörgåsmat, någon efterrätt o. dyl.; det behöfver på så sätt ej blifva dyrt, äfven om deltagarne ej äro många. Cigarer och spirituosa tillkommer herrarna att lemna. *Aliquis.*

N: r 96. Hos fru Bertha von Stejern i Göteborg finnes en utmärkt vacker och snäll papegoja till salu. Priset lär vara omkring 40 kronor. Adressen är: Göteborg, Majornas 2:dra rote n: r 19, Litt. B. Det går ju an att skriva och höra, om den nu möjligtvis är såld.

N: r 96. Med anledning af frågan n: r 96 får meddela, att jag händelsevis är säljare af en väl tämjad, mycket lärtaktig och vacker papegoja. Priset ovanligt lågt, endast 25 kr. *E. Hasselgren, Flen.*

N: r 97. De varmrumsväxter, hvilka trifvas bra inne i varma rum om vintern, och hvilka finna sig väl att stå vid dubbelnster, äro alla sorter af *Dracena*, *Ficus*, de allmännaste sorter *Begonia*, *Solfjäderpalmen*, denna till och med stående inne i rummet ej invid fönstret, och *Agave*. Om de ej vattnas mycket och ej få mycket sol, blifva de vackrast. Om blad gulna, borttagas dessa.

Breflåda.

Sten. Det begärda är afsändt.

M-a L-s, en af deltagarinnorna i Skandinavisk modetidnings handarbetstafan, frågar, när hon återfår sitt linne. Och vi svara: så snart hon insänder sin adress, hvilken hon glömt uppgifva, och vi således ej känna. Vi hoppas, att vi härmed träffa henne.

Gerda N-n kan ju försöksvis insända något mer, om hon önskar deltaga i täfingen.

Nelly. Er fråga hör hemma på annonsafdelningen.

A. och O. Vi undra dock verkligen, om allvarsamma skäl föreligga till missnöje mot den oömda kåren. Var egen erfarenhet är en helt annan. Kunde ni ej närmare belysa orsaken?

Maria. Frågoafdelningen står i mon af utrymme kostnadsfritt öppen för alla våra läsarinna. *Red.*

Innehållsförteckning:

Emilie Lundberg; af *Erik Thyseius*. (Med porträtt.) — Ett underbart land; fragment ur en ötryckt reseskildring, skänkt åt *Ave. II.* — Ljusn aftonskyar; dikt af *Daniel Fallström*. — Princip och erotik; af *F. S.* — Blad ur en syftikas dagbok; af *Percy*. — Tillkännagivande. — Flickskoleläraremötet. — Också ett revolutionsminne; dragter och silhuetter från den stora revolutionen; af *Adolf Hellander*. — Den unga flickans rum; af *Anna Frenkel*. — Qvinnogymnastik; en serie uppsatser efter »Vort Hjem». VI. — En tète à tète; af *E-th.* (Slut.) — Kalla bad; af *B-d.* — Ett storslidsbarn; berättelse för Idun af *Johan Nordling*. (Forts.) — Återigen något om rullkaminer; af *D. R.*
För sommaren. — Matlagning. — Väfning. — Hushållet. — Bostaden. — Efterätter. — Tjenarne. — Läkareråd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

En enkel, anspråklös flicka med häg och vilja att deltaga i och grundligt lära hushållsgörömal under husmoders ledn. erhåller pl. på landet mot 200 kr. årsavgift. Svar till *J. E., Märsta*. [272]

PLATSSÖKANDE.

En ung lärarinna

önskar plats i något godt hem vid höstterminens början. Vackert betyg finnes. Svar till »Nitisk och pligtrogen», Iduns byrå. [275]

Ett bättre, stadgad fruntimmer, som genom sin broders död (hvars hus hon förestått) blifvit utan sysselsättning, önskar sig plats till hösten som värinna eller hjälp i familj. Van vid ordning och sparsamhet, kunnig i sömnad. Svar torde inlemnas till »S. E.», Iduns byrå. [271]

En tjuguarig flicka, som genomgått fullständigt elementarläroverk för flickor och eger vana vid undervisning, önskar plats i bättre familj såsom lärarinna; och då den sökande är förlovvad, ville hon äfven emellanåt deltaga i husliga görömal. Närmare under rättelse meddelas af fru A. Lindencrona, Linköping. [270]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24.

Behandlar företrädesvis mag- och hudsjukdomar.

Praktiserar 1 juni—1 sept. vid Hjo vattenkuranstalt. [153]

Doktor Carl Flensburg

14 Lilla Vattugatan 14.

Hvardagar $\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{2}$ 4. Helgdagar 10—11. Behandlar företrädesvis *Barnsjuksdomar*. [34]

Doktor C. D. Josephson

Hötorget 11, 1 tr.,

Hvardagar 2—3. Helgdagar 10—11. Allm. telef. 69 10.

Fruntimmerssjukdomar, Förlösningsar. [133]

Tandläkaren

Constance Elbe,

Humlegårdsgatan 8, 2 tr.

Rådfrågningstid 1—2. [120]

Tandläkaren

Adolf Hörnström

20 Regeringsgatan 20.

Mottagningstid helgfria dagar 10—2 och 4—6 e. m.

OBS! Verkställer allt, som hörer till tandläkarekonsten. [240]

Handslöjdskola för Damer

är öppnad vid Sundbyberg. Plats för *heimackorder* och *hushållsleiver* nu och till hösten. Sommarkurser vid Sundbyberg kunna icke lofas till nästa sommar. Skolan flyttas i höst till Stockholm och hålles öppen till 1 juni. Anmälningar mottagas och kursplaner erhållas pr Stockholm genom Fredrika Bremer-Förbundets byrå samt fru Bloms Inackorderingsbyrå, St. Vattugatan 3; pr Sundbyberg genom *Mathilda Gestrin*, Första föreständerska. [273]

GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkraf och få returneras (dock genast) mot fraktkostnader. Dubbelt porto torde medsändas. [241]

Med. D:r ERNST SALÉN, Ögonläkare.

Bostad: Stora Vattugatan 2.
Mottagning: helgfria dagar kl.
1/2 10—1/2 12 f. m.

HJALMAR PETERSON & C:is patenterade KONGO-STOL

(beqväm, portativ, solid, snygg och billig) erhålles mot 3 kr. jernvägs-efterkraf.

Vår Nya Fällstol, som äfven kan begagnas såsom Fätölj, Chäslong och Säng, erhålles fraktfritt mot 10 kr. jernvägs-efterkraf från Hjalmar Peterson & C:is Bokhandel, Karlstad.

Beskrifningar och teckningar öfver stolarne sändas gratis. [266]

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & C:is i Stockholm tillverkningar af

Concentrerad
Ättika
på flaskor för utspädning.

Senap,
blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja,
flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de

bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888.

[522] N. P. Jensen.

Billiga lektioner lemnas af under-tecknad i franska, tyska och engelska språkens så väl talande som skrivande samt åt nybörjare äfven i latin. Referenser i Wallinska skolan.

Jetta Westerlind,
Floragatan 10, 3 tr.
Träffas kl. 1/2 4—6 e. m.

[116]

1888

års årgång af

IDUN

fr. o. m. n:r 11 t. o. m. n:r 52
eller mer än tre kvartal

(Obs! I n:r 11 börjar den längre följetongen, hvidan intet af den samma går bort.)

säljes oinb. för 1 kr. 50 öre, med lösa permar för 2 kr. 50 öre samt kan användas som en

synnerligen lämplig present

vänner och väninnor emellan. Efter till Redaktionen af Idun ingången requisition sändes årgången mot efterkraf med tillagd porto.

1888

ROLAND MARTIN Tandläkare

Vasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

Hos *Looström & komp.* i Stockholm och öfriga bokhandlare ha i dessa dagar utkommit följande romaner till nedsatta, ytterst billiga priser:

Ungdom

Berättelser af Arne Garborg, öfversättning från norskt bygdemål af Geijerstam.

248 sid. Pris: 1 kr. 25 öre.

APRIL

Roman af Ernst Lundqvist.

346 sid. Pris: 1 kr. 50 öre.

Ur Tvänne Verldar

Roman af Emilie Lundberg.

366 sid. Pris: 1 kr. 50 öre.

Fyratio Ljugare

och

Andra Lögner

Sorglustiga Humoresker af Geo W. Peck, förf. till »Tjuvpojks-» och »Bill Nye».

Med 7 illustrationer.

227 sid. Pris: 1 kr. 25 öre.

NEERA

FARVÄL

Öfversättning från italienskan af E. af D.

110 sid. Pris: 75 öre.

KOMEDIANTEN

Skildringar ur Teaterlivet

af Magnus Ringh,

förf. till »Bakom Kulisserna».

198 sid. Pris: 1 kr.

Bakom Kulisserna

Minnen och anteckningar

från Teatern

af Magnus Ringh.

223 sid. Pris: 1 kr. 25 öre.

Valda

Humoristiska och Poetiska

SKRIFTER

af Lorenzo Hammarsköld.

Med lefnadsteckning och porträtt utgifna af Börje Norling.

350 sid. Pris: 1 kr. 25 öre.

KLARA MILITSEJ

Novell af Iwan Turgénjew,

öfversättning af E.—z.

104 sid. Pris: 50 öre.

Malombra

En ung qvinnas lefnadssaga

Roman af Ant. Fogazzaro

förf. till »Daniel Cortis».

Autoriserad öfversättning fr. Italienska originalets tredje upplaga af E. af D.

523 sid. Pris: 2 kr.

[256]

Limpor.	Spis- och Knäckebröd.	Som margäster!	OBS! Respubliken börja hålla köpklar som efter tillsägelse afhämtas.	Maltose-Pumpnickel.
Preussiska bröd.		Beställningar på alla brödsorter, såväl matbröd som kaffebröd, mottagas till försändelse med de resp. ångbåtar, som anlöpa sommarnöjerna i Stockholms omnejd. De inom ramen nämnda brödsorterna rekom. särskildt för hållbarhet.		Skorpor, många sorter.
Ankarstock.		C. W. Schumacher, Kgl. Hofleverantör. Stockholm, Norrlandsgatan 17. Allm. Telef. 5600. Bell Telef. 954		Tébröd. Biscuit.

J. G. Hammars Lampkök.

Stor värmeformåga. Brinna luktfritt. Brillant belysning. Pris: enkla med veke 4—6 kr., extra so- lida 7—8 kr., med 2 vekar 12 kr. Fullkomlig belägenhet garanteras hvarje köpare. [226] J. G. HAMMAR, 30 Malmskinnadsgatan

Landsortsboar kunna få hvarjeh. uppdrag utförda genom undert. Se annonsen i n:r 14 af Idun. Postadr.: Engelbrektsg. 31 A. Telegrafadr.: Ströms, Stockholm. [170] Maria Ström, född Klockhoff.

Snabbtvättmaskin.

Svensk tillverkning Kläderna nötas mindre och tvättningen försiggår fortare än vid vanlig tvättning. Då maskinen ej begagnas, kan den användas som köksbord. För att en hvar må kunna öfvertyga sig om maskinens fördelar utlänas en till en proftvätt. Pris 48 kr. Försäljes hos JOSEPHSON & ÅHGREN, Drottninggatan 13. [265]

Smedman d. äldres Handels-Skola

Stortorget nr 16
Stockholm.
Allm. Telef. 21 77.

Undervisning i alla kontors-ämnen och lefvande språk.
Anmälningstid kl. 10—2.
Obs. Å bref anhålles om fullständig adress. [274]

Till täflan med egen dotter i språk, vau, skolämnen och musik mottagas i famlj på landet i Dalarne några 10 å 12 års flickor. God vård. Svar Iduns redaktion. [269]

Chokolad, sockrad och osockrad, hvaribland Hushålls-Chokolad o. Consum-Chokolad m. fr.; Cacao Columbia, närande, lättsmält, fin i smaken, öfverträffar alla utländska sorter. Säljas hos alla speceri- och delikatesshandlande samt i parti hos J. E. Nordling, Lilla Nygatan 23. [128]

På det ej för-
vexling må före-
komma mellan mitt
fabrikat af hållbara
och giftfria emalje-
rade kokkäril och
andras af mindre
god kvalitet, men af
samma utsende, fä-
stes uppmärksam-
heten på, att hvarje
käril af min tillverk-
ning är försedt
med vidstående fa-
briksmärke i rött
på svart. Finnas
att tillgå i hvarje
väl sorterad jern-
handel.

Anker Heegaard
Kjöbenhavn.
[260]

ANKER HEEGARD
EMALLE
KJØBENHAVN.

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Fredsgatan 18.
[20]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkte Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras. Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.
Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [35]

Cibils verldsberömda, prisbelönte rekommenderas till husmödrar, för tillredning på få minuter af en utmärkt och välsmakande buljong. Bruksanvisning å hvarje burk. Finnes hos alla specerihandlande. [210]

Köttextrakt

I den vackraste delen af Vermland,

vid Gillberga-dalen, är tillfälle till inackordering för tvänne damer i en ung, bildad famlj. Läget vid Byellvens strand; daglig ångbåtsförbindelse; å stället finnes läkare och apotek. Vidare meddelar apotekare A. Hallberg, Högsätersby. [276]

I alla boklädor
förlag af R. Blædel & Co.,
Stockhol
Det passar sig inte.
Handledning i god ton för att undvika misstag i dräkt, uttrycksätt och uppförande.
Klotband 1 kr.
Häft. 80 öre; klotband 1 kr. 25 öre.
[174]

LEVERIN & C:o
61 Drottninggatan 61
3 tr. upp
få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.
Med största högaktning

LEVERIN & C:o

Tvättinrättningen
55 Nybrogatan. BILLIGA PRISER. Nybrogatan 55.
Obs! Tvätt utföres äfven af härv. ordentliga tvätterskor, hemtas och hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 4390 eller pr post. [37]

KOSTA MAGASIN
24 24
REGERINGSGATAN

Glas- & Porslinsserveriser,
Fönsterglas, svenskt och belgiskt af alla dimensioner,
Spegelglas,
Folieradt och ofolieradt glas till butikfönster,
Zinkhinkar och Baljor, Blomkrukor, ett större sortiment,
Vaser och Lyxartiklar m.m. säljas billigast

24 Regeringsgatan 24. G. Johanson.

SUCHARD.
17 Guld- och Silfverme daljer. Suchard's Chocolat.

Erkänd utmärkt qualité.
Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.
Suchard's Praliner, Gianduja, Capsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{8}$ kilo. [21]

Fabriksmärke.

SUCHARD.

Klädnings- tyger
[177]

Profver kostnadsfritt. Requisitioner fraktfritt.
Obs! Ett album modeplanscher medföljer.

Fr. Marcus,
Kongl. Hofleverantör
Stockholm.

Alla fördelar framför andra sorter!
Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",
såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henrik Labatt,
Kongl. Hofleverantör,
27 Drottninggatan 27
Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

E. J. ANDERSSONS
PIANOLAGER
Försäljning och Uthyrning
Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

Nyhet för damer.
Glacéhandskar:
4 knappar, breda silkessömmar kr. 1:50
5 snörknäppen, d:o d:o kr. 2:—
6-knapps Mousquetaires..... kr. 2:—
Obs. Som dessa handskar äro af bästa qualité går jag i ansvar för hvarje par, som köpes i mina butiker:
Östermalm: 29 Humlegårdsgatan 29,
Söder: 24 Södermalmstorg 24,
Staden: 45 Vesterlånggatan 45,
Obs. Midt för Skräddaregränd.
Carl Malmberg.

40 Drottninggatan 40
Utställning af

Svenska Stickmaskiner

På dessa i Sverige o. utlandet patenterade o. prisbelönta Stickmaskiner kan man efter 2 å 3 veckors öfning tillverka nästan allt hvad af ylle eller bomull behöfves i hemmet.
[99] Se vidare annonsen i Idun den 1 och 8 februari d. å

HERM. MEETHS
Partiaffär: Fredsgatan 15.

Butiker: Drottninggatan 73 A,
Regeringsgatan 26,
Vesterlånggatan 34,
Götgatan 24

Specialaffär för
DAM-ARTIKLAR
såsom:
Sybehör,
Garneringsartiklar,
Mode-, Fantasi- o. Hvita varor
samt

Nyheter
af praktiska o. billiga saker för hemmet.

Extra 1:ma qualité

nyppestråd

i alla finlekar,
hvaraf profver på begäran sändas.

K. M. LUNDBERGS
Bosättningsmagasin
7 Storkyrkobrinken 7
Stockholm. [257]